

L I E T U V I Ų

**DIENOS**



KANADOS TAUTOS FONDO PIRMININKAS ANTANAS FIRAVIČIUS

**LITHUANIAN DAYS**

APRIL

1984

1984 M. BALANDŽIO MĖN.



# LIETUVIŲ DIENOS LITHUANIAN DAYS

(ISSN : 0024-2950)

4364 Sunset Blvd.—Hollywood, CA 90029  
Telefonas: 664-2919

1984, Balandis Nr. 4 (344)  
April, 1984 No. 4 (344)

Eina XXXIII metai  
Volume XXXIII

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTO SU "KALIFORNIJOS LIETUVIŲ," LEISTU 1946-49 M.  
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH  
"CALIFORNIA LITHUANIAN," PUBLISHED 1946-49

Redaguoja  
REDAKCIJINĖ KOLEGIJA

Rūta Skirius, MPA  
Margis Matulionis, MA  
Arūnas Barkus, MS  
English Editorial Staff

Antanas F. Skirius  
Leidėjas/Publisher

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę. Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or Lithuanian Days magazine.

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį. Use of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source.

Prenumerata atnaujinta automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku. Subscription will be renewed automatically at expiration date. If subscription is to be discontinued, notice to that effect should be sent to the publication.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpjūčio mėn. Published monthly, except July and August.

Please send any changes of address to:  
LITHUANIAN DAYS  
4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029  
Allow six weeks for the change

Atskiro nr. kaina \$2.00 Single Copy \$2.00  
Prenumerata \$20.00 metams Kanadoje \$25.00  
Subscription \$20.00 Per Year Canada \$25.00  
Garbės prenumerata /Honorary subscription \$35.00  
"Second Class Postage Paid at Los Angeles, CA"

## VIRŠELIAI/COVERS FRONT COVER

### ANTANAS FIRAVIČIUS

Antanas Firavičius was born January 14, 1914, near Kaunas, Lithuania. He was the eldest in a family that included three sisters and three brothers.

At the age of 17, he joined a church choir and, in 1935 after he enlisted in the Lithuanian army in 1935, he continued his choral interests by becoming a member of the battalion chorus. His service tenure completed, he became a postal employee. He still involved himself with choirs and joined the National Guard.

The second World War put a stop to his most cherished activities and forced him to leave for Germany. Antanas reached Hamilton, Canada, in 1951 and was instrumental in establishing a choir there. In 1956, he moved to Toronto, but his efforts at continuing his singing career were frustrated when job conditions forced him to withdraw.

Since 1967, Antanas Firavičius has been involved with the Lithuanian National Fund and, when he took over the presidency of the Toronto section in 1971, the Fund began to prosper remarkably. In 1980, Antanas assumed the Fund's national presidency.

Antanas's hard work has paid off. Over the last five years, he has collected 280,000 dollars, at a cost of some 30,000 hours of work and travel totaling twice the circumference of the earth.

In order to adequately appreciate this remarkable achievement, one need only look at the efforts of his predecessors. From 1966 to 1971, while S. Banelis was president, the fund increased by \$42,000. Aug. Kuolas garnered \$80,000 from 1972 until 1975. J. Vaičieliūnas added another \$123,000 during the period 1976-1979.

Over the course of 14 years, these efforts amounted to a total contribution of \$245,000.

However, in just three years (1980-1983), A. Firavičius collected \$205,000. This accomplishment is truly commendable.

## DĖMESIO

UŽSIENIO L.D. PRENUMERATORIŲ prašome nesiųsti grynais pinigais, nes dėl jų iškeitimo turime toli keliauti ir ilgai eilėje laukti. Keitimo kurso vertė yra skirtinga negu manote, pav. už 20 N. Zelandijos dolerių gauname tik 12 amerikoniškų dolerių. Panašiai įvyko su vokiečių markėmis ir Australijos doleriais.

Geriausia už prenumeratą atsilyginti "International Money orderiais." Kanados asmeniškų čekius galime iškeisti savo banke už 78 centus už Kanados dolerį.

—Leidėjas

## TURINYS/CONTENTS

### LIETUVIŠKOJI DALIS

|                                                                                    |    |
|------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Antanas Firavičius.....                                                            | 2  |
| A. Firavičiaus kalba<br>Montrealyje, Kanadoje.....                                 | 3  |
| A. Firavičiaus pranešimas apie<br>Kanados Tautos Fondą.....                        | 5  |
| Pranas Alsėnas<br>Pokalbis su judriausiu Tautos<br>Fondo darbuotoju.....           | 6  |
| Iš Vytės Nemunėlio<br>"Mažųjų Dienos".....                                         | 7  |
| Juozas Tininis<br>"Nuomininkė".....                                                | 8  |
| Dr. Jonas Balys<br>Pasaulio medžio ieškojimas.....                                 | 10 |
| Lietuviai pagerbė<br>šv. Kazimierą Hartforde.....                                  | 12 |
| J. Gl.—Nauja ornamentinė puošmena<br>šv. Kazimiero šventovėje.....                 | 13 |
| Prel. Vytautas Balčiūnas<br>Kun. A. Rubšys gavo premiją<br>už religinę veiklą..... | 13 |
| Juozas Šlajus<br>Chicagos lietuviai minėjo<br>šv. Kazimiero sukaktį.....           | 14 |
| Jurgis Gliuda<br>Epochinė antologija.....                                          | 16 |

### ENGLISH SECTION

|                                                                                         |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Robert Novak<br>Lithuania's History through the Eyes<br>of Peter Rimša.....             | 17 |
| A Record of Broken Promises.....                                                        | 19 |
| A Memoir by Nijole Sadūnaitė<br>Reaches West.....                                       | 20 |
| European Parliament's Resolution on<br>Religious Persecution in Lithuania.....          | 20 |
| Pilgrimage to Rome for<br>St. Casimir.....                                              | 21 |
| Pope Compares Beatified Martyrs With<br>Victims of Soviet Religious<br>Persecution..... | 21 |
| Australian Expelled.....                                                                | 21 |







Amerikos Lietuvių Tarybos delegacija su Washingtono liet. veikėjais minint Lietuvos Nepriklausomybės sukaktį atst. rūmuose 1984 m. vasario 22 dieną. Iš kairės į dešinę: Kostas Jurgėla, Lietuvos diplomatijos šefas dr. Stasys Bačkis, Gražina Krivickienė, kongersmanas Frank Annunzio (Pravedęs Atstovų Rūmuose minėjimą), Ona Bačkienė, vysk. Vincentas Brizgys (sukalbėjęs invokaciją Atstovų Rūmuose), Atstovų Rūmų pirmininkas Thomas P. O'Neill, Jr., VLIKO—ELTOS įstaigos vedėja Margarita S. Samatienė, VLIKO pirm. pav. dr. Domas Krivickas, kun. dr. Tomas Žiūraitis, Alto centro valdybos nariai Petras Bučas ir Mykolas Pranevičius, Alfonsas Petrutis (Amerikos Balso liet. sk. vedėjas) ir Juozas Laučka.

A delegation of the Lithuanian American Council and members of Washington's Lithuanian Community commemorate Lithuanian Independence Day at the House of Representatives on February 22, 1984. From left: Kostas Jurgėla, diplomatic chief Dr. Stasys Bačkis, Gražina Krivickas, Congressman Frank Annunzio (who led the ceremony), Ona Bačkis, Msgr. Vincentas Brizgys (who gave the prayer of invocation), Thomas P. O'Neill, Jr., VLIK-ELTA director Margarita S. Samatas, VLIK vice president Dr. Domas Krivickas, Rev. Dr. Tomas Žiūraitis, ALT central committee members Petras Bučas and Mykolas Pranevičius, Voice of America Lithuanian Section director Alfonsas Petrutis, and Juozas Laučka.

## A. Firavičiaus kalba Montrealyje, Kanadoje

ŠIANDIENĄ susirinkome minėti Tautos Šventę, gyvendami svetimame krašte, ir būdami toli nuo tėvynės klonių, toli nuo lietuvių tautos kamieno.

Dažnai mes giedame Lietuvos himno žodžius "Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia." Taigi būkime stiprūs, būkime kovojančios lietuvių tautos pozityvi dalis išeivijoje. Su pasiaukojimu kovokime už Lietuvos laisvę, lietuvių tautos likimą ir iš širdies gilumos šveskime šią brangią Tautos Šventę. Pasisemkime stiprybės iš savo senosios valstybės garbingos praeities. Senovinė išmintis reiškėsi tuo, kad Lietuvos kunigaikščiai lietuvių kilmės gentis subūrė į vieną lietuvių tautos kūną, kad lietuvių tauta ir valstybė gyventų amžiais ant Baltijos ir Nemuno krantų. Jie plėtė ir Lietuvos valstybės sienas, kad Lietuva būtų stipri ir galinga valstybė, o lietuviai būtų saugūs savoje žemėje.

Bėgo amžiai, keitėsi laikai, Lietuvos galybė pradėjo mažėti: mažesnieji kunigaikščiai, apsigyvenę svetimuos plotuos, pradėjo per daug suartėti su svetimaisiais, pamiršę tautos garbę, pasisavino jų kalbą ir papročius. Lietuvos bajorai pradėjo sulenkėti, lietuviai kurie baigė aukštuosius mokslus tarnybos sumetimais

išvažiuodavo į Rusijos gilumas, ten svetimoje aplinkoje susirasdavo vietines gražuoles, atsirado mišrios šeimos, kurios anais laikais Lietuvai gero nežadėjo.

Per šimtmečius iškovota tauri tautos dvasia užgeso. 19-to šimtmečio pabaigoje lietuvių tauta be mokslo, be pilno tautinio supratimo, be lietuviškos spaudos klaidžiojo sutemose.

Tačiau tuo laiku pietų Europos tautos jau pradėjo puoselėti savo tautinį supratimą ir kelti laisvės idėją. Dr. Jonas Basanavičius, studijuodamas Bulgarijoje, tai pastebėjo ir savo pastangomis, padėdamas bendradarbių, 1883 metais išleido pirmą "Aušros" numerį, žadindamas lietuviuose tautinį supratimą. Keletą metų vėliau Vincas Kudirka, pažadintas "Aušros", išleido "Varpą", kuriame jau tiesioginiai ragino tautą į laisvę. "Kelkite, kelkite, kelkite."—"Varpas" skambėjo laisvės šūkiu. Vincas Kudirka parašė ir tautos himną, kurį ir šiandieną giedame.

Dr. Jonas Basanavičius—tautos atgimimo patriarchas, valstybininkai Staugaitis, Yčas, Smetona ir kiti įsteigė Tautos Tarybą ir 1918 metais Vasario 16-tos aktu paskelbė **Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą**. Pagaliau grįžo iš Sibiro tremtiniai, grįžo kariai, karo pabėgėliai,

susirinko išblaškyti Lietuvos vaikai į savo numylėtą šalį. Savanorių, karių, gyvybės kraujo aukomis Lietuvos laisvė buvo apginta.

### Lietuva kėlėsi naujam gyvenimui

KŪRĖSI mokslo įstaigos, buvo statomi mūrai valdžios įstaigoms, švietimo ir meno reikams, bažnyčios, kryžiai ir koplytėlės Dievo garbei ir žmonių maldai. Kūrėsi pramonės ir prekybos rūmai, fabrikai. Pakilo žemės ūkis, pasipuošė, pagražėjo sodžiai ir vienkiemiai. Suklestėjo mokslas, menas, atsirado savi mokslininkai, profesoriai, daktarai, spauda, knygos. **Sava laisva tauta, savoje žemėje, puoselėjo kultūrinius bei istorinius tautos lobius.** Visa tai dera vadinti lietuvių tautos ir valstybės atgimimo epocha aukščiausiu kūrybinių galių pagrindu.

Po penkių šimtų metų nuo Vytauto Didžiojo mirties vėl laisvos Lietuvos vyriausybė valstybės aktu 1930 m., rugsėjo mėnesio 8-tąją paskelbė **Tautos Šventę**.

Tačiau tik vieną laimingą dešimtmetį laisvoje tėvynėje minėjome Tautos Šventę su džiaugsmu, pagarba ir orumu.

O Viešpatie, ir vėl valstybingumo ir Laisvės šviesulį iš lietuvių rankų išmušė tautžudiškas rusiškasis komunizmas. Ir vėl aptemo mūsų Tėvynės dangus, šikart dar tamsiau, negu carų imperijos laikais. 1940 metais mūsų Tėvyne užpuolė rusų komunistų ordos, praradome laisvę, tautines šventes, prasidėjo teroras,



skausmas ir kančios, kaip fizinės taip ir dvasinės. Tūkstančiai lietuvių tautos sūnų ir dukrų buvo ištremti į Sibirą lėtai mirčiai. Po metų prasidėjo II-sis pasaulinis karas. Viena priešą pakeitė kitas, Lietuva buvo pavergta.

Tai nėra tušti žodžiai ir jie galioja ne tik mums vieniems, mažos tautos atstovams. Todėl mes kartu su mažomis tautomis pelnytai galime tarti a.a. šviesaus atminimo profesoriaus Kazio Pakšto mintį: „Dievas sutvėrė mus mažais, kad būtume tobuli.“ Profesorius tuos žodžius tarė Pasaulinio Eucharistinio Kongreso metu Balkanuose mažųjų tautų vardu. Šis trumpas sakinyss mažoms Balkanų tautoms buvo didžia paguoda ir sukėlė galingą klausytojų džiaugsmo bangą ir ryžtą tapti dar tobulesniais už didžiausias jėgas ir galybes.

Taigi mūsų maža tauta turi vis ir vis tobulėti ir visu ūgiu pakilti aukščiau didžiųjų: tobulėti savo dvasinėmis vertybėmis, kūrybinėmis galiomis mokslo ir meno pasaulyje; tobulėti krikščioniško žmoniškumo srityse, vis aukščiau pakilti į Gėrio, Grožio, Tiesos ir Tėvynės laisvės kovos darbo aukštumas, iš kurių mūsų dvasinės kultūros šviesa nupliekštų plačiuosius klonius ir jų prirūgusius užutakių vandenius, kuriuose murgdosi didžiosios tautos, besivaržydamos praryti mažąsias.

Tuo tobulėjimo keliu mes sparčiai žengėme nepriklausomybės laikais ir žengiame dabar išėivijoje. Net pavergtoje Tėvynėje okupacijos sąlygomis mūsų tautos genijus įvairiomis apraiškomis atmeta atėjūno barbarybę. Todėl mes turime pagrindo teigti, kad gana sparčiai pasukome laikrodį šimtą metų pirmyn, ką kita proga, nepriklausomybės laikais kvietė padaryti velionis profesorius K. Pakštas. Tačiau neišspręstų ir nesiduodančių spresti laikmečio problemų turime labai didelių. Daugis iš mūsų tas sutemas matėme ir pergyvenome, o ir dabar gerai žinome kokios negandos yra užgriuvę mūsų kraštą ir išėiviją.

Visų vargų ir bėdų čia neišminėsime, Betgi vieną kitą rūškaną reikia paliesti. Pirmiausia—apie pavergtą tėvynę:

Didžiulis pavojus mūsų tautai grėsia iš besaikio alkoholio vartojimo. Į mūsų tautą veržiasi tautinės mažumos, ypač stipri yra iš okupuojančios valstybės rusų infiltracija. Didelis pavojus mūsų tautai tėvynėje ir išėivijoje grėsia iš mišrių vedybų, o dar didesnis iš skirybų. Pavyzdžiui, vienam tūkstančiui Lietuvoje sukurtų šeimų tenka daugiau kaip 330 skirybų. Šis reiškinys, žinoma, ir kai kurie kiti, labai skaudžiai atsiliepia į tautos metinį prieauglį ir tautos ateitį. O tai reiškia pavergėjo tikslų išsipildymą. Šiuo atžvilgiu mūsų tautos ir išėivijos didžiausias tikslas yra prieauglio gausumą šeimoje padidinti, o dar svarbiau—tautinės sąmonės ugdymą sustiprinti.

**TRUMPAI** apžvelgę Lietuvos senovę, nepriklausomybės laikotarpi, dabartinę tėvynės vergiją—tautos kančią ir pastangas, ir lietuvių išėivijos gyvenimo sąlygas, jos finansinį pajėgumą, bei jos pastangas ir aukas pavergtos tėvynės laisvei, pagalvokime ir paklauskime savęs: ar mes nepasidarėme lietuvių išėivijos nutautėje bajorai, ar mūsų mokslo vyrai, ypatingai jaunesnių kartų, neišvažiavo į pasaulio tolimas nuo Lietuvos laisvės kovos darbų ir aukų? Ar mes ir šiandieną nesame



*VLIKo Seimas Clevelande. Kalba A. Firavičius, Kanados Tautos fondo atstovas. —Foto V. Bacevičius*  
A. Firavičius, representing the Canadian Lithuanian National Fund, speaks at a VLIK Congress in Cleveland.

19-to amžiaus sutemose tėvynės atžvilgiu?

Pavargo žemė Lietuvos, nešdama sunkią vergijos našta. Pamiršo ją sūnūs tautos, palikę gimtąjį kraštą.

1943 metais vokiečių okupacijos laiku, Lietuvos laisvės darbams vykdyti Kaune pogrindyje, su tautos pritarimu, įsisteigė **VYRIAUSIAS LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETAS—VLIKas**—vadovauti politinei kovai už Lietuvos laisvę. VLIKo politinei veiklai—laisvinimo darbams reikalingos lėšos. Lėšų telkimui yra įsteigtas Tautos Fondas, kuris turi savo atstovybes visame laisvame pasaulyje, sėkmingesniai lėšų telkimui. Džiugu, kad Kanados Tautos Fondo atstovai, lėšų telkimo darbą atlieka su dideliu pasišventimu, meile tėvynei, nepaisydami vargo, nemigo naktų, sielvarto, skausmo ir džiaugsmo.

Kai kurie iš jų atiduoda visas savo jėgas ir pastangas daugelį metų telkiant lėšas aukščiausiam mūsų tikslui tėvynės laisvei. Tačiau yra labai skaudu kai atsiranda savų tautiečių net iš visuomenės veikėjų tarpo, kurie trukdo tą šventą darbą—lėšų telkimą laisvės kovai. Kas reiškia, ten kur priešas nepasiekia ir negali mums pakenkti, kai kurie iš mūsų tarpo jam patarnauja.

#### T Ė V Y N Ė

*Tau dar liko sūnų kur tėvynę praras,  
Antros neišverks apgailėje.*

\* \* \*

Štai jų negatyvūs motyvai:

Jie sako, kad Tautos Fondas surinktus pinigus Kanadoje atiduoda Amerikai. Tautos Fondas neremia vietinių organizacijų, VLIKas už tuos pinigus nieko nepadaro—išmėto. Vadinasi nereikia Tautos Fondui aukoti! Gai neviską VLIKas padarė, ką galėjo, o ko nepadarė, reiškia **negalėjo**. Bet aš vis dėlto nematau, kad bent kuri nors kita lietuviška organizacija būtų padariusi daugiau, **negu padarė** Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas. O tarp kitko tautietai, kai viską neigi ir kaltini paklausk pats savęs, ką tu padarei ir

ką davei tėvynės laisvei per 35-kis gynimo metus šiaurės Amerikos kontinente.

Gal tų žmonių reikėtų pagailėti, kadangi jie visiškai nesiorientuoja, tačiau reikia manyti, kai kurie turi pikta valią.

Mes gi žinome, kad yra renkamos aukos Vasario 16-tos gimnazijai, ar tai reiškia, kad tas aukas atiduodame Vokietijai, kadangi mes jas ten siunčiame? Aukojame religinėms parapijoms, o dalis eina Vatikanui—ar tai atiduodam Italijai. P.L.B. Kanadoje dalį solidarumo mokesčio siunčia P.L.B. V-bai—ar tai reiškia, kad atiduodame ir čia Amerikai?

Kodėl taip yra, kodėl taip darome, nekalbėkime nežinodami, nekalbėkime netiesos, netrukdykime Lietuvos laisvės darbų. Anot a.a. Pakšto žodžių—*„Būkime tobulesni.“*

**TAUTOS FONDO** surinktos lėšos eina ten kur yra vykdomi Lietuvos laisvinimo darbai: Kaip tai Eltos Biuleteniai įvairiomis kalbomis, lietuviškų radio stočių išlaikymas Europoje, memorandumai, brošiūros, knygos ir visa kita informacija, kuri iš VLIKo istaigos keliauja po visą laisvąjį pasaulį. **Čia eina Tautos Fondo lėšos.**

Kartais ir mūsų spauda rašo perdėdama. Iš vedamojo *„Veiksniai surenka gana daug lėšų.“*

Štai kokios lėšos buvo sutelktos 1982 m.: viso laisvojo pasaulio lietuviškoji išėivija, kurios rankose yra bilijonai dol. VLIKo darbams per Tautos Fondą suaukojo maždaug 120,000.00 dol., kai tuo tarpu čia pat Kanadoje turime vietinių lietuviškų institucijų, kurių metinės pajamos siekia virš 300,000.00 dol. arba kai kurių pilnas siekia panašią sumą. Juk tai yra aišku, kad mes tėvynės laisvės kovai atiduodame tik pačius trupinėlius.

Neužmirškime, šiandieną vienos dokumentuotos knygos išleidimas, jeigu reikės samdyti redaktorių, kainuos virš 40-50 tūkstančių dol. Ką mes galime padaryti su tokiomis gautomis lėšomis, pasauliniu mastu Lietuvos laisvės kovos darbuose. Dabar mes matome ką ir kiek atiduodame gimtojo Krašto laisvei.

Senais laikais Lietuvoje buvo turtingas dvarininkas, turėjo daug vaikų, jiems visiems

*Nukelta į 5 pusl.*



# A. Firavičiaus pranešimas apie Kanados Tautos Fondą

*Pranešimas padarytas VLIKo Seime lapkričio mėn. 6 d., 1982 m. Ambassador viešbutyje, Los Angeles, Kalifornija.*

KANADOS KRAŠTE viso yra 4-rios Tautos Fondo apylinkių atstovybės ir 16-ka apylinkių igaliojinių. Čia pat tenka pastebėti, kolonijose surenkamos aukos įvairuoja pagal gyventojų skaičių ir vadovybių bei igaliojinių apsukrumą. Hamiltono atstovybė iš 1500-2000 gyventojų surenka apie 3500 ar 4000 dol., Montrealio—iš 1500-ar 3000 gyventojų apie 2500 dol., Londono, St. Catharine, Stayner-Wasaga, Delhi-Tillsonburgas, Sudburis, Vindsoras, Oakville su 120-250 gyventojų suaukoja 800-1200 dol. Gi visos kitos mažosios kolonijos su 20-60-120 gyv. surenka 100-300-400 dol.

Atskirai paminėsiu Tautos Fondo Toronto apylinkės atstovybę, kuri yra vienintelė visam laisvam pasaulyje savo aukų didumu Lietuvos laisvinimo darbams. Spėliojama, kad Toronto kolonijoj lietuvių skaičius svyruoja tarp

aštuonių ir dešimt tūkstančių. Ši atstovybė savo žinioje turi dar apie dvidešimt vietovių, kuriose gyvena—2-20-30 lietuvių, kurių aukos siekia 50-600 dol.

Toronto atstovybės metinės aukos jau kelin-

## A. Firavičiaus kalba

*Atkelta iš 4 pusl.*

davė aukštąjį mokslą. Senatvėje, ligoje, jausdamas savo mirtį, sušaukė visus vaikus iš visų kraštų, gulėdamas lovoje jiems tarė: "Mieli mano vaikai, aš jums nieko nepalieku, visus savo turtus užrašiau mokslo įstaigoms, universitetui. Jums aš daviau aukštąjį mokslą, atidariau vartus į gyvenimą, į pasaulį, eikite ir gyvenkite laimingai, o mano paskutinis palikimas tebūnie skiriamas tautos laisvei, kurioje aš gimiau ir jos žemės duoną valgiau." Pagalvokime ir mes apie tai.

O vienok Lietuva bus laisva gi kada. Neužmirškime Lietuvos Laisvės Iždo kurio kapitalas bus atiduotas Lietuvai jai laisvę

atgavus. Prisiminkime savo testamentuose.

Nei žmogus, nei tauta negali gyventi vien duona. Jai yra reikalingi ir dvasiniai lobiai. Kad mūsų tauta tėvynėje galėtų pilnai kurti kultūrinius lobius, jai yra reikalinga laisvė.

Minėdami šią Tautos šventę, bent mintimis ir akių vaizduotei nusikelkime į mūsų tautos buveinę Lietuvą, į tėvynės klonius, pamatykime laisvės kovotojų partizanų kapus, kurie išblaškyti Lietuvos laukuose, pamiškėse, tarsi kupstai kupsteliai apaugę žolėmis, be kryžiaus, be pagarbos, be motinos ir be sesers rankos, be gėlės, tik kur ne kur sudžiuvęs kraujo lašelis ant akmenėlio.

Gal ne vienam ir iš mūsų pravirks iš skausmo užkietėjusi širdis, sugriš meilė ir atsiras auka kovai už tėvynės laisvę.



A. Firavičius, Kanados Tautos Fondo pirmininkas, įteikia \$50,000 čekį J. Giedraičiui, Tautos Fondo Valdybos pirmininkui.

A. Firavičius, president of Canada's Lithuanian National Fund, presents the fund's president, J. Giedraitis, with a check for \$50,000.

ti metai yra tarp 30,000-35,000 dol.. Toje atstovybėje esu jau 16-ka metų, jai pirmininkauju ir vienas aukas renku 11 metų. Džiaugiuosi per tą laiką tėvynės laisvės reikalams surinkęs 235,000 dol. Jei galėčiau surasti, gauti dar dešimt-dvidešimt rinkėjų, rezultatai būtų geresni. Dabar jau dveji metai esu ir Kanados Tautos Fondo pirmininku.

Kaip matote, mes Kanadoje neturime tokių didelių lietuvių kolonijų, kaip lietuviai J.A.V. Iš negausių Kanados lietuvių skaičių ir gaunamų aukų Jūs matote mūsų darbo pastangas. Iš keturių Tautos Fondo apylinkių atstovybių ir trijų igaliojinių šiais metais aukos dar negautos. Jas gausime metų pabaigoje, Mūsų apskaitiniai metai baigiasi gruodžio mėn. 31 d., todėl ir metinės apyskaitos šiuo metu duoti negaliu.

## Kodėl Tautos Fondas nėra toks didelis kaip jis galėtų būti?

Yra asmenų, kurie savo straipsniais spaudoje kasa griovį tarp vyresniosios ir jaunosios kartų. Girdi vyresnioji karta neišsileidžia jaunimo į lietuviškas institucijas, organizacijas, jų vadovaujamas vietas ir taip toliau. Gal man artimiausias Toronto lietuvių pavyzdys. Aš nežinau nė vieno atsitikimo, kad jaunuolis-jaunuolė nebūtų priimtas-ta į bet kurio lietuviško junginio vadovybę, įskaitant ir mūsų finansines institucijas. ¼ vyresnieji ne tik kad jaunimui nekliudo, bet netgi ragina visur vadovybėse dalyvauti.

Tas pats su Tautos Fondu. Kiek kartų kviečiau jaunimo atstovus į Tautos Fondo darbą. Sakiau—ateikite, padėkite dirbti, aš pats jums padėsiu, o kai būsite pasiruošę, mielai perduosiu ir savo pareigas.

ATSIRANDA IR paskaitininkų, kurie savo paskaitoje nuolat vykdo kiršinimo darbą. Vienas tokių paskaitininkų prieš porą metų kalbėjo Toronte Vasario 16-tosios proga ir buvo atvykęs pakartotinai š.m. rudenį. Ši kartą prelegentas drįso visiškai suniekindi VLIKą, jame dirbančiuosius išvadino mėgėjais ir nesuprantančiais laisvės kovos darbo. ALTui pripažino tik vieną atliktą darbą, kurio pastangų dėka daugelis lietuvių atvyko į J. A. V., bet dabar ALTe dirbantieji nieko neišmano ir nieko reikšmingo neatlieka.

Matyt tokių nuotaikų pagautas, P.L.B. organas "Pasaulio Lietuvis," 1981 m. Nr. 11, idėjo karikatūrą, kur Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga neša ant platformos vyresniosios kartos veikėjus ir ruošiasi išmesti į peklą.

Tai toks atsilyginimas ir padėka vyresniųjų kartai, kuri, atvykusi į Amerikos žemyną prieš kelias dešimt metų, nemokėdama anglų kalbos, neturėdama pinigų ir profesijų, turėjo pradėti dirbti už 40-90c į valandą. Tai buvo uždarbis, kurio užteko aukoms Tautos Fondui, bažnyčią ir salių statybai, vaikų išmokslinimui ir kitiems būtiniems poreikiams. Ogi reikėjo išikurti ir patiems, aprūpinti šeimas, sukurti vaikams laimingą ateitį ir aukoti tautos laisvinimo reikalams.

*Nukelta į 12 pusl.*



# Pokalbis su judriausiu Tautos Fondo darbuotoju

Laiškas iš "Lietuvių Dienų." Rašo leidėjas A. F. Skirius. Tarp kita ko, jis laiške rašo: "Prašyčiau, kad padarytumėt pasikalbėjimą su Tautos Fondo Kanadoje pirm. A. Firavičium. Turiu jo fotografiją viršeliui ir dar keletą foto iš VLIKo seimų. Gegužės ar birželio mėn įvyks T.F. narių suvažiavimas, tai būtų gerai, kad ta proga ar kiek vėliau prieš VLIKo suvažiavimą lapkričio mėn. (rodos, galvoja jį šaukti Toronte) atžymėti A. Firavičių. Būtume dėkingi."

Tad, šia intencija ir kalbinu A. Firavičių:

**Pirmiausia, gal ši tą iš Jūsų biografinių žinių?**

Gimiau 1914 m. sausio 14 d. Peštvenų kn. Seredžiaus valsč., Kauno apskr. Dubysos-Nemuno santakoje. Esu vyriausias šeimoje. Užaugome trys broliai ir trys seserys.

Sulaukęs 17 metų, įstojau į Seredžiaus bažnytinį chorą. 1935 m. stojau į Lietuvos kariuomenę. Ryšių batalijonė baigiau mokomą kuopą puskarininkio laipsniu. Tarnaudamas Ryšių batalijone, priklausiau kuopos chorui, sekmadieniais giedojome bažnyčioje, keletą kartų dainavome valstybės radifone. Chorui vadovavo muz. Liuberskis.

1937 m. kovo 13 d. baigiau kariuomenės tarnybą, išėjau atsargon ir tuojau pat gavau paskirimą pašto žinyboj. Tarnavau Kužiuose ir Sudarge.

Vėl įsijungiau į choras ir įstojau į Šaulių s-gą. Sudarge buvau šaulių būrio vadu. Mano nelaimei, su skaudančia širdimi, būrio ginklus ir turtą turėjau perduoti okupantui. 1940 m. rugsėjo 1 d. persikėliau į Vilijampolės pašta.

Karo audrai artėjant, 1944 m. liepos 12 d. palikau Kauną, savaitei sugrižau į tėviškę, atsisveikinau su motina, tėvu, sesutėmis bei broliais ir išvykau į nežinią. Išeinant motina laimino kryžiaus ženklą, bučiavo ir tarė: "Būk laimingas, sūnau, sugrižk, aš lauksiu!"

Nesulaukė. Ją 1970 m. prigludė tylūs kapai . . . O, kad Tėvynė vėl būtų laisva, kad galėčiau bent vieną rožių puokštę padėti ant motinos kapo!

## Svetimuos kraštuos

Apie trejus metus praleidau Vokietijoje, anglų zonoje. 1947 m. birželio 20 d. atvažiavau į Angliją. Priklausiau Didž. Britanijos Lietuvių s-gai Leicester skyriui. Ilgesnį laiką buvau skyriaus išdininku, vėliau—jo pirmininku.

1951 m. balandžio 20 d atvažiavau į Kanadą, apsigyvenau Hamiltone. Čia radau Tautos Fondo Hamiltono apyl. atstovybę, kurioje jau tada dirbo Alf. Patamsis, dabartinis Tautos Fondo atstovybės pirmininkas, Tautos Fondo atstovybės Kanadoje ir T.F. tarybos vice pir-



A. Firavičius, Toronto Tautos Fondo pirmininkas  
A. Firavičius, president of the Toronto section of the Lithuanian National Fund.

mininkas. Radau besikuriančią K.L.B. ir Aušros Vartų parapiją. Su Algiu Grajausku įsteigėme chorą, kurį pakrikštijome Rūtos vardu. Šiam chorui vadovavo Šturmaitis ir Untulis, vėliau—tik Untulis.

1956 m. rugsėjo 22 d. atvažiavau į Torontą. Čia įsijungiau į Prisikėlimo parapijos chorą, tada vadovaujamą V. Verikaičio. Deja, darbo sąlygoms pasikeitus, iš choro turėjau pasitraukti. Taip pasibaigė mano jaunystės dienose pamėgtoji giesmė bažnyčioje ir lietuviška daina koncertuose.

**Matydami labai sėkmingą Tautos Fondo Kanadoje veiklą, leiskite Jus, Pirmininke, pakalbinti rūpimu klausimu:**

Į Tautos Fondo darbą buvau pakviestas 1967 m. vasario 12 d. Pradėjau dirbti Toronto atstovybėje vicepirmininko pareigose. Buvusių pirmininkų buvau siunčiamas į posėdžius bei susirinkimus atstovauti T.F. Toronto atstovybei.

1971 m. gruodžio 1 d. buvau paskirtas pirmininko pareigoms Toronto T.F. atstovybėje.

1972 m. sausio pradžioje, sušaukęs v-bą pirmo posėdžio, kurioje buvo trys asmenys—pirm. A. Firavičius, sekr. V. Montvilas, ir išd. P. Morkūnas. Pradėjęs posėdį tariau: "Vyrai, pajudinkime žemę!" Ir taip pradėjus intensyvią darbą, jau tais pačiais metais, buvo surinkta aukų tris kartus daugiau, negu prieš tai vadovaujant kitiems. Ir taip kas metai surenkamos aukos didėjo.

1975 m. VLIKo seime Brooklyn, N.Y. padariau pirmą pranešimą ir VLIKo pirm. dr, K.Valiūno bei Tautos Fondo vadovybės, už nuopelnus Tautos Fondui, buvau apdovanotas DLK Mindaugo medaliu.

Nuo to laiko jau kiekvienais metais buvau kviečiamas į VLIKo seimus su pranešimu, 1979 m. Tautos Fondo suvažiavime "už uolų darbą ir didelį pasišventimą Lietuvos labui," buvau apdovanotas plakete ant ažuolo medžio.

**Kaip seniai T.F. dirvonuose plušate ir kas yra Jūsų pagalbininkai?**

Pirmininkaudamas T. Fondo Toronto

atstovybėje ir vienas rinkdamas aukas Toronte ir jo plačiose apylinkėse—Oshawa, Whitby, Keswick, Port Severn, Brampton, Paris ir t.t., per 12 pastarųjų metų surinkau Lietuvos laisvės kovai lėšų 280,000 dol.

Per tą laikotarpį, rinkdamas aukas Tautos Fondui, atidaviau per 30,000 darbo valandų ir du su puse karto apvažiavau žemės rutulį.

**Kokios nuotaikos sutinkamos renkant laisvės bylai aukas?**

Tik Tėvynė žinos kiek patyriau skausmo, apkalbų, kiek pergyvenimų, kiek sielvarto ir nemigo naktų atiduota rašant ir kalbant apie tėvynės vergiją. Tiesa, buvo ir malonaus džiaugsmo pragiedrulių, kada gaudavau didesnes aukas ir surinkau stambesnes sumas Lietuvos laisvės darbams. Viskas tebūna Tavo laisvei, Tėvyne!

**Kiek, maždaug, surenkama į metus šiam kilniam tikslui ir kiek iš viso surinkta Kanadoj nuo Tautos Fondo įsisteigimo?**

1980 m. birželio 10 d. Tautos Fondo centro vadovybės buvau paskirtas Tautos Fondo pirmininku Kanadoje. Tais pačiais metais VLIKo seime Toronte surinkta 10,000 dol. daugiau (t.y. 45,000 dol.); 1981 m. Clevelande—50,000 dolerių ir 1982 m. Los Angeles—50,000 dol.; 1983 m. Detroite, atžymint Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo K-to keturiasdešimt metų veiklos ir darbų sukaktį, įteikiau 60,000 dol. Tokiu būdu per ketverius pirmininkavimo metus įteikiau Tautos Fondo Centrai VLIKo seimuose 205,000 dol.

Buvusių pirmininkų p.p. St. Banelio, Aug. Kolu ir J. Vaičeliūno laikais per 14 metų—buvo įteikta 245,000 dol.

## Pagalbininkai

Tautos Fondo Toronto apylinkės atstovybėje kurioj surenkama 70% aukų Kanadoje, dirbu bemaž pats vienas. Tautos Fondo atstovybės Kanadoj—technikiniuose darbuose padeda E. Smilgis, kuris yra sekretorius ir išdininkas, Be to, A. Gurevičius ir A. Rinkūnas—yra patarėjai.

Nuo pradžios Tautos Fondo įsteigimo Kanadoj pirmieji Fondo pirmininkai Arlauskaitė ir Vaidotas—abu mirę—ir nėra žinių, kiek jiems pirmininkaujant buvo surinkta aukų. Gi nuo 1966 m. surinko: S. Banelis (nuo 1966 iki 1971 m. per penkerius metus) \$42,000, Aug. Kuolas (nuo 1972 iki 1975 m. per trejus metus) \$80,000, J. Vaičeliūnas (nuo 1976 iki 1979 m. per trejus metus) (\$123,000).

Taigi, jie visi trys (per 14 metų) surinko \$245,000.

A. Firavičius per trejus metus surinko \$205,000 (tai nuo 1980 iki 1983 m.).

Už tokį kruopštų aukų rinkimo darbą ir nuoširdų pokalbį—beliko Atstovybės pirmininkui A. Firavičiui tik gražiai padėkoti. Ačiū!

—Pranys Alšėnas

1984.II.24





## Pavasario puota Iš Vytės Nemunėlio "Mažųjų dienos"

Svyravo žiedelis,  
Lingavo be vėjo,  
Ant baltojo žiedo  
Bitutė dūzgėjo.

Skrajojo, uliojo  
Bitelė ratuota —  
Vyšnia jai iškėlė  
Pavasario puotą.

Nuo žiedo ant žiedo  
Pavargus ji lipo —  
Medum ir dulkelėm  
Kojytės aplipo.

Galva net apsvaigo  
Nuo kylančio kvapo.  
Bitele, viešnele,  
Sustok čia ant lapo...

Pakėlė bitutė  
Sparnus ir nuskrido,  
O vyšnių sodely  
Lakštutė pragydo.

### Gintarėliai

Mirga marių gintarėliai  
Baltijos giliam dugne  
Ir sapnuose jauno žvejo  
Šviečia saule auksine.

Pučia vėjas baltą burę,  
Neša laivą į marias, —  
Ten brolelis, metęs tinklą,  
Gintarėlių pilį ras...

Kai pakils vakarė vėtra,  
Links pušelės, bangos oš, —  
Gelsvi marių gintarėliai  
Jo sesutės kaklą puoš.

### Dviratukas

Aš turėjau dviratuką —  
Vienas ratas nesisuko:  
Per kiemelį važiavau,  
Penkius kiškius pagavau.

Vienas kiškis ant kaktelės,  
Kitas kiškis ant noselės...  
Lig penkių nesuskaičiau,  
Kur pabėgo, nemačiau...

Na, palaukit, kitą dieną  
Nesugausiu jau nė vieno —  
Dviratuką sutaisys,  
Visi kiškiai išlakstys.

### Pirmaskyris mokinukas

Man pieštukas kaip broliukas,  
Man plunksnelė kaip sesuo —  
Pirmo skyriaus mokinukas  
Aš neblogas jau esu.

A B C gerai pažįstu,  
Paskaitau ir parašau,  
Jei kur truputį suklystu,  
Tai labai atsiprašau.

### Šlama šilko vėjas

Šlama šilko vėjas,  
Aguonėlės žydi...  
Ei, valio, saulute,  
Tu visur mus lydi.

Su tavim pražysta  
Mūsų jaunos dienos,  
Baltos, kaip lelijos,  
Gelsvos, kaip purienos.

Su tavim mes rytą  
Iš lovelės keliam,  
Vakare palydim  
Mes tave dainelėm.

Ei, valio, saulute,  
Saule, aksakase,  
Esam tavo broliai,  
Esam tavo sesės.

### Mano Vytis ir Trispalvė

Tėvelis nupiešė man Vytį,  
Aš vėliavėlę nudažiau,  
Ji popierinė ir mažytė,  
Bet man už viską švies gražiau.

Geltona, žalia ir raudona  
Vėjeliui pučiant mirguliuos,  
Viena primins rugelių duoną,  
Kita — kaip sodai mūs žaliuos.

O ta trečioji tartum kraujas,  
Vis neramins ilgai manęs,  
Kol švies tėvynei rytas naujas,  
Kol Vytis laisvę jai parneš.

### Margučiai

Kaip margutis rieda saulė  
Per nušvitusį pasaulį.  
Kaip margutis mėnuo rieda,  
O žibutė skleidžia žiedą.

Kaip margutis rieda žemė,  
Kaip margučiai mes visi —  
Su kepurėm, be kepurėm,  
Ir apsiavę, ir basi.

Rid-rid-rid margi margučiai,  
O-čia-čia maži vaikučiai —  
Jei margučiai neriedės,  
Ir vaikučiai nedidės!

### Šimtą metų aš gyvensiu

Šimtą metų aš gyvensiu,  
Šimtą metų nepasensiu.

Kas mane pralenkt bandys —  
Kalakutas ar gaidys?

Šimtą metų aš gyvensiu,  
Šimtą metų nepasensiu.  
Senas senas bus švarkiukas,  
Kapurytė bus sena,  
O man šimtas metų — juokas!  
Tai tikrai viena diena.

Vytės Nemunėlio nauja eilėraščių knyga "Mažųjų dienos" sudaryta iš daugelio jo rinkinių, išleistų Lietuvoje ir išeivijoje, kurių jau nebegalima gauti. Rinktinė daugiau kaip 200 psl., iliustruota V. Stančikaitės, D. Tarabildienės, P. Osmolskio ir k. dailininkų piešiniais.

Knyga galima gauti LD leidykloje ir pas knygų platintojus.



# Nuomininkė

Antanas Gražėnas turėjo dvylikos butų namus gana gražioje miesto apylinkėje. Nuomininkų netrūko. Savininkas net galėjo laisvai juos pasirinkti. Jis nuomodavo tik suaugusiems ir nedaugiau kaip dviem asmenim. Kiekvieną atėjusį nuomoti jis permesdavo aštriu žvilgsniu ir iš vieno kito žodžio susidarydavo nuomonę, kas tai per žmogus. Priimdavo tik tokį, kuris jam adrodė padorus pilietis.

Kartą, pasilaisvinus butui, Antanas Gražėnas ypač ilgai rinkosi nuomininką, vis nesurasdamas tinkamo žmogaus. Pagaliau atėjo viena moteris, kurios amžius galėjo būti arti penkiasdešimtuko. Ji dėvėjo brangius kailiukus, arba minkus, ir buvo pasipuošusi šypsena bei melsva skrybėlaite. Iš trumpo pašnekesio namų savininkas suprato, kad ji tinka užimti butui. Tačiau jis dar pasiteiravo:

— Ar jūs, gerbiamoji, gyvensite viena ar su vyru?

— Viena. Aš vyro neturiu: esu našlė.

— Labai gerai. Beje, gerbiamoji ponai, ar jūs kartais nelaikote šunyčio, katės ar kanarėlės? Matote, mano namuose draudžiama laikyti šiuos Dievo tvarinėlius, nežiūrint, kad ir kaip jie būtų malonūs ir gražūs.

— Nelaikau. Pasaulis yra daug naudingų ir puikesnių dalykų.

— Jei taip, tai būtų galite imti. Tik šimtas dvidešimt penki doleriai.

— Gerai. Po dviejų dienų atsikraustyti. Štai pinigai.

— Atleiskite, kokia pavarde turiu išrašyti jums kvitą?

— Alina Šiliūnienė.

Praėjus porai dienų, ji atsikraustė, su gana gražiais baldais, ir užėmė butą, švarų ir patrauklų. Džiaugėsi, kad pro saliono langą buvo matyti žavus miesto vaizdas.

Savininkas Antanas Gražėnas turėjo įprotį po mėnesio pasikviesti kiekvieną naują nuomininką pas save kavutei, kurios metu vaišindavo jį ir pasikalbėdavo apie dienos aktualijas. Alina Šiliūnienė mielai noru jo kvietimą priėmė ir sutarta vakarą pas jį užėjo. Gražiai pasiūto našlės kostiumuko klostės darniai gulėjo ant jos liek-

no liemens. Ji atrodė patenkinta, linksmas, labai kalbi ir vaišinama vis gyvė kavos skonį. Netrukus jų pašnekeys pasidarė gana gyvas. Savininkas pasipasakojo apie save ir net parodė savo nuomininkei albumą, kuriame buvo ir jo mirusios žmonos nuotrauka.

— Tai jūs irgi našlys? O, blogai sutvarkytas pasaulis! Ar ne geriau būtų, kad pora mirtų kartu? Tada pasilikusiam nebūtų taip skaudu nešti gyvenimo našą. Ar ne?

— Jei taip būtų, tai kas gi mirusįjį ar mirusiąją apraudotų?

— Raudosi neraudosi — mirusiajam tas pats... Iš nuotraukos matyti, kad turėjote gražią žmoną.

— Argi būčiau vedęs, jeigu atrodytų kitaip?

— Nuo ko ji mirė, leiskite paklausti?

— Leukemija.

Antanas Gražėnas dar ilgai su viešnia šnekėjosi, vis papildydamas kava jos puoduką. Jau buvo gana vėlu, kai Alina Šiliūnienė pakilo iš užstalės, padėkojo ir išėjo.

Kai ji atsirado savo bute, jai kilo noras pavartyti albumą, atsiminimų saugotoją, kuriame buvo sukaupta visa jos gyvenimo istorija. Atsisėdo į minkštą fotelį ir atvertė tą albumo puslapį, kuriame nuotraukos ją rodė vestuviniiais drabužiais. Alinai Šiliūnienei darėsi graudu, žiūrint į jas. Laikas padarė savo: šiandien ji buvo jau nebe jaunuolė, bet vis dėlto...

Taip jai besklaidant albumą, apėmė ją saldus snaudulys. Nejučiomis ji nusikėlė į sapnų pasaulį. Pasijuto bestovinti pievoje, išmargintoje ramunių ir apšviestoje vidurdienio saulės. Staiga ji pamatė per pievą ateinantį žmogų su ramunių puokšte rankoje.

— Labas, Alina!

— Kas jūs esate, kad žinote mano vardą?

— Argi manęs jau nebepažįsti? Aš esu Petras Digrys, tavo pirmasis vyras.

— Tai kad tu dabar visai kitaip atrodai, negu gyvendamas žemėje. Bet ko gi tu čia atėjai? A manęs gąsdinti? Juk tu jau seniai miręs.

— Aš atėjau tau padėkoti... Prašau priimti šią puokštę kaip mano padėkos ženklą.

— Už ką tu nori man dėkoti?

— Už tai, kad tu mane barei, plūdai, keikei ir visai koneveikei bei varginai, kai aš gyvenau su tavimi žemėje.

— Tikriausiai tu dabar esi pragare, nes buvai labai blogas vyras.

— Priešingai, esu danguje, nes pragarą atkentėjau žemėje ir tik per tave.

— Eik šalin! Atsirado, mat, gudruolis



Juozas Tinnis, rašytojas beletristas, buvęs LD žurnalo literatūros redaktorius (mirus 1971 m.) yra palikęs beveik parengtą spaudai novelių rinkinį, keletą nebaigtų novelių, pradėtą romaną ir daug literatūrinių užrašų.

Šiame puslapyje spausdinama novelė „Nuomininkė“ yra paimta iš jo literatūrinio palikimo.

man priekaištauti ir juoktis iš padorios moteriškės. Kaip tau buvo negėda taip anksti numirti ir palikti mane našle!

— Aš nesijuokiu, bet rimtai kalbu. Ačiū, Alina, už dangų. Štai gražiausių ramunių puokštė...

— Neškis savo puokštę atgal ir dink man tuojau pat iš akių. Aš nenoriu turėti jokių reikalų su mirusiais.

— Alina, Alina, tu nė kiek nepasikeitei, man mirus: kokią palikau, tokią ir dabar radau.

Nebetaręs daugiau nė žodžio, Petras Digrys apsisuko ir nutolo per margą pievą, dingdamas melsvame horizonte. Tuo tarpu ramunių pievoje pasirodė kitas žmogus. Netrukus jis prisiartinio ir tarė:

— Sveika, Alina!

— Aš jūsų neprisimenu, nors, atrodo, matytas.

— Neprisimeni? Kazimieras Paukštys, antrasis tavo vyras.

— Bet kodėl tu toks liūdnas? Juk gyvendamas žemėje buvai labai linksmas.

— Argi galima būti linksmam, kai laiką tenka leisti skaistykloje?

— Už ką tave Dievas nubaudė?

— Už minkus, kuriuos tau nupirkau vogtais pinigais.

— Aš pirm kartą girdžiu, kad tu buvai vagis.

— Tu mane tokiu padarei.

— Aš tik norėjau, kad tu mane papuoštum kaip damą.



— Tavo norai buvo neprotingi. Ir be galo dideli.

— Ir tu čia atėjai man prikaišioti?

— Ne. Mano atsilankymo tikslas visai kitas. Aš noriu, kad tu tuos minkus parduotum ir gautus pinigus išdalytum vargšams.

— Koks kvailas noras! Kas tave iš ten išleido erzinti ir pykinti savo buvusią žmoną? Dink iš čia! Skubiausiai grįžk atgal į tą savo skaistyklą!

— Alina, nebūk tokia griežta! Aš atėjau prisipažinti tau vagystės nuodėmę ir paprašyti tavo paslaugos, kad man būtų sutrumpintas skaistyklos laikas, o tu dabar varai mane šalin...

— Aš nieko tau negaliu padėti. Eik iš kur atėjęs ir daugiau man čia nesirodyk!

Nusiminęs Kazimieras Paukštys, antrasis Alinos vyras, sugrįžo į skaistyklą.

Tačiau netrukus po to Alina Šiliūnienė vėl išvydo lėtais ir sunkiais žingsniais artėjantį žmogų, kurį lydėjo be galo juodas negras. Kai jis buvo jau visai netoli, Alina pastebėjo, kad jo veidas atrodė pilkas kaip žemė.

— Labas, Alia! Ar manęs nebeatpažįsti, kad taip keistai žiūri? Aš esu Julius Grikėnas, tavo trečiasis vyras.

— Tai iš kur tu atvyksti?

— Iš Belzabubo karalystės.

— Už ką ten patekai?

— Už svetimoterystę.

— Ak, tu begėdi! Prisipažink, su kuo tu padarei šią nuodėmę!

— O, šito tai jau negaliu pasakyti.

Negras, visą laiką stovėjęs užpakaly, Juliaus Grikėno, ėmė garsiai kvatotis ir rodyti baltus kaip dramblio kauko dantis.

— O kam tu tą juodį atsivedei? Ar man pagąsdinti?

— Tai ne juodis, o velniūkštis. Belzebubas jį priskyrė mane palydėti į žemę: bijo, mat, kad nepabėgčiau.

— Žiūrėk tu man: tai ir pragare yra politrukų!

— O kai gi be jų apsieisi.

— Juliau, sakyk, kokių daugiausia žmonių yra Belzabubo valstybėje?

— Visokių. Paskutiniu laiku ten labai laukiamas vienas brokeris iš Kalifornijos — apgavikas ir sukčius.

— O ką Belzebubas daro su tais žmonėmis?

— Geriau neklausk.

— Beje, koks tavo atsilankymo čia tikslas?

— Aš atėjau įspėti, kad ir tu nepatektum į Belzabubo karalystę.

— Ne tavo reikalas! Kuo greičiau pasitrauk iš čia! Juodi, atsiprašau, velniūkšti, lydek tą žmogų atgal!

Juliaus Grikėno veidas dar labiau apsi-

niaukė. Jis apsisuko ir nuėjo, tik per žingsnį sekamas velniūkščio.

Netrukus Alina Šiliūnienė išgirdo švelnią dainos melodiją, sklindančią iš kažkur toli. Ji ėmė dairytis ir horizonto pakrašty išvydo vos įžiūrimą žmogų, kuris slinko kaip tik į jos pusę. Po valandėlės jis buvo jau čia.

— Ar tik ne mano Vincelis?

— Taip, Vincas Šiliūnas, tavo ketvirtasis vyras. Ateinu pasiteirauti, kaip tau sekasi žemėje, pasilikusiai be vyro.

— Aš jaučiuosi labai vieniša... O kaip tau?

— Man gerai. Aš padėdau angelams giedoti liaupses. Juk tu žinai, kad žemėje išlavinau balsą, giedodamas Šv. Kazimiero parapijos chore.

— Aš tuojau supratau, kad gerai sekasi tau tose dangaus menėse. Vinceli, ar negalėčiau per tavo užtarimą ir aš ten patekti? Juk aš irgi turiu neblogą balsą.

— Ne mano valia, Alina. Ką žemėje užsitarnausi, tą ir ten gausi.

— Aha. Stengiuosi būti gera, kad mirusi pas tave nueičiau.

— Aš tavęs lauksiu.

— Vinceli, o koks tavo atsilankymo čia tikslas?

— Aš atvykau padainuoti tau Šuberto serenadą. Žinai, tą pačią, kurią tu dažnai dainuodavau, gyvendamas žemėje. Atsimeni: *"Tyliai plaukia mano dainos pas tave nakčia..."*

— Atsimenu, Vinceli, atsimenu. Tik dainuok.

Vos tik Vincas Šilinis uždainavo, Alina pabudo. Ketvirtojo vyro vaizdas dingo.

Alina pakilo iš fotelio ir nuėjo į miegamąjį, galvodama apie keistą sapną. Tą naktį ji negalėjo ilgai užmigti. Akyse vis stovėjo sapne regėti keturi jos vyrai. Užsnūdo tiktai po vidurnakčio ir, keista, vėl turėjo regėjimą.

Rytojaus dieną, — o tai buvo šeštadienis, — Alina Šiliūnienė nuėjo pas namų savininką ir, valandėlę su juo pasikalbėjusi, atsargiai paklausė:

— Pone Gražėnai, ar jūs tikite sapnais?

— O taip. Jie dažnai man išsipildo.

— Ar nebūtų jums įdomu išgirsti mano savotišką sapną, kuris liečia kaip tik jus.

— Mane? Tai pasakokit.

— Praėjusią naktį man pasirodė sapne jūsų mirusi žmona ir prašė pranešti... — Alina Šiliūnienė nutilo, nebaigusi sakinio.

— Ką pranešti?

— Ji prašė mane jums pasakyti, kad jūs turite nedelsdamas vesti, kitaip ilgai negyvensite, neprižiūrimas švelnių moters rankų.

— Nuostabus sapnas! O ar ji nepasakė, ką turėčiau vesti?

— Deja, nepasakė.

Alina Šiliūnienė, papasakojusi sapną, vėl sugrįžo į savo butą. Namų savininkas, likęs vienas, ilgai mąstė.

Nepraėjus nė mėnesiui, Antanas Gražėnas jau kėlė vestuves, kuriose dalyvavo beveik visi jo nuomininkai. Fotografas padarė jo ir Alinos vestuvinę nuotrauką, kuri vėliau buvo įdėta į atitinkamą albumo vietą. Šiuo albumu susidomėjo ir Antanas Gražėnas. Versdamas lapą po lapo, jis kaip tik privertė tą vietą, kurioje buvo pirmoji vestuvinė nuotrauka. Alina čia vestuviniiais drabužiais stovėjo šalia storoko vyro ir šypsojosi.

— Ak, tai šitaip atrodė tavo vyras Šiliūnas.

— Ne Šiliūnas, bet Petras Digrys, mano pirmasis, — pataisė Alina.

Antanas Šilėnas vertė toliau.

— O su kuo tu čia irgi vestuviniiais drabužiais?

— Kazimieras Paukštys, mano antrasis. Jis taip pat neilgai gyveno.

Antanas Gražėnas atskleidė naują puslapį.

— O kas gi čia?

— Julius Grikėnas, mano trečiasis. Labai nelaiku jį ištiko giltinė.

Antano Gražėno ranka dabar atvertė sekantį albumo puslapį. Iš nuotraukos šypsojosi vestuviniiais drabužiais Alina, žiūrėdama kažkokiam vyriškiui į veidą.

— Viešpatie, tai kiek tu vyrų turėjai?

— Tik keturis. Šis, į kurį dabar žiūri, buvo paskutinis, Vincas Šiliūnas, nepaprastai geras, švelnus, mėgstantis dainuoti serenadas žmogus. Mirė nežinia nuo ko.

Antanui Gražėnui ėmė drebėti rankos, laikančios albumą. Jo veidas atrodė kaip labai išsigandusio žmogaus.

— Alina, kodėl tu man nesakei, prieš vestuves, kad turėjai keturis vyrus?

— Nenorėjau gąsdinti. Aš esu moteris ir žinau, kad su vaikais ir su vyrais reikia elgtis pedagogiškai.

— O nuo ko jie pasimirė?

— Visokios priežastys, bet daugiausia širdies liga nuvarė juos į kapus.

Nuo to laiko Antanui Gražėnui nebeišėjo iš galvos mintis apie tuos keturis Alinos vyrus, mirusius nelaiku. Nors žmona tinkamai jį prižiūrėjo ir globojo, bet po dvejų metų jis taip sudžiuvo, kad iš dailaus jo liemens ir stuomens beliko tik skeletas. Tačiau gydytojai nepajėgė surasti, kokia liga jis serga.

Netrukus Alina Gražėnienė tapo dvylikos butų savininkė. Ji taip pat nuomavo butus tik rinktiniais asmenimis, kaip ir jos velionis Antanas, ir vis žiūrėjo, ar kuris nors naujai atsikraustęs nuomininkas netiks būti jos šeštuoju vyru.



# PASAULIO MEDŽIO IEŠKOJIMAS

Dr. Jonas Balys

VILNIUJE 1983 m. buvo išleista nemaža 308 psl. knyga gana pretenzinga antrašte: *Senovės baltų pasaulėžiūra: struktūros bruožai*. Jos autorius—Norbertas Vėlius (g. 1938), dažnokai rašas tautosakos ir mitologijos klausimais. Anksčiau buvo išleista vertinga jo knyga *Mitinės lietuvių būtybės*: laimės, laumės, aitvarai, kaukai, raganos, burtininkai, viltrakiai (Vilniuje 1977, 333 psl.).

Naujame veikale problematiškiausia yra knygos trečioji dalis: „Sistemos metmenys.“ Pirmiausia ilgame skyriuje „Pasaulio modelis“ (p. 177-216) N. Vėlius ieško liaudies mene ir tautosakoje to mistinio medžio, kurį kiti tyrinėtojai (U. Holmberg, E. James) vadino „gyvybės medžiu“, o rusai dabar jį nori padaryti „kosmoso medžiu.“ Labai klusniai sekdamas V. Toporovu, V. Ivanovu ir kitais šių dienų rusų tyrinėtojais, N. Vėlius ieško to „pasaulio medžio.“ mūsų liaudies tradicijose. „Tariamasis pasaulio medis yra tris visatos sferas (požemi, žemę ir dangų) peraugęs medis, kurio šakose paprastai vaizduojami dangaus dievai, saulė, mėnulis ir paukščiai, prie šaknų—požemio dievai, žuvys ir gyvatės, o prie kamieno—žemės dievai, gyvuliai“ (p. 178). Visas tas knygos skyrius paskirtas V. Toporovo teorijai paremti. Tačiau tam davinių yra labai mažai ir reikia daug fantazijos, kad N. Vėliaus nuorodas į lietuvišką medžiagą galėtume priimti kaip rimtus argumentus. Remiamasi daugiausia mįslėmis, tokia kaip mįslė apie saulę: „Viršų medžio ugnė kūrinasi“ (p. 197). Čia gali būti paprasta metafora.

Pasaulio modelis esąs išreikštas daugelyje braižinių ir išpjaustymų irankiuose, su kuriais apdirbamas linas, ypač puošyboje verpsčių ir prieverpsčių, taip pat pagražinimuose kraitinių skrynių, kuriose laikomos drobės. Manychiau, kad ant kai kurių tų prieverpsčių išpjaustytas augalas yra tik paprastas linas, jis ten labai prasmingas, o kraičių skrynių šonuose yra nupieštos tik paprastos gėlės vazonuose, kas irgi lengvai suprantama, nes mergaitės mėgsta gėles. Tad jokio „kosminio medžio“ ten nėra. Dzūkų Advento-Kalėdų mišlingos dainos apie elnią devyniaragi, ant kurio ragų yra seklyčia su kalviais, vargu ar turi ką bendra su tuo pasaulio medžiu, kaip daleidžia N. Vėlius (p. 189), nes ta „aukselio kupka“ yra ne medžio, bet saulės simbolis, kaip priemonė augalų našumui paskatinti šiuo kritišku žiemos šalčių metu. Štai tokia daina užrašyta 1937 m., Gudelių km., Merkinės par.:

*Atbėgo elnis devyniaragis,  
Oi kalėda, devyniaragis.\*  
Vai ir atbėgo, vandenin žiūri,  
Vandenin žiūri, ragelius skaito.  
Ant mano galvelės devyni rageliai,  
Devyni rageliai, dešimta šakelė.*



Dr. Jonas Balys

*Ant tos šakelės kalveliai kala,  
Kalveliai kala, sliesorėliai lieja,  
—Oi jūs kalveliai, mano broleliai,  
Jūs man nuliekit aukselio kupką,  
Aš palaistysiu žalią rūtelę.  
“Tautosakos Darbai,” t. V., Nr. 311.*



Daytona Beach, Floridos lietuviai, atlikę „Vaidilos Valiūno“ inscenizavimą Vasario 16 minėjimo programoje. Iš kairės: J. Barūnienė, A. Jagutienė, J. Daugelienė (solistė), J. Sodaitis, G. Lapėnas, A. Ylekis, D. Mackialienė (režisierė), A. Kašūbienė, A. Kašuba, A. Skridulis (muzikas), S. Sukarevičienė, K. Barūnas (atlikęs Valiūno vaidmenį). D. Mackialienė dar kartą parodė savo meninius teatro režisūros sugebėjimus, B. Brazdžionio poemą „Vaidila Valiūnas“ pritaikydama scenai su deklamacijomis, solo ir grupinėmis dainomis. Šis žodžio ir muzikos meno renginys žiūrovams sukėlė labai gilų ispūdį. „Draugo“ korespondento žodžiais, „dainos yra gražiai ir melodingai sukomponuotos ir, be abejo, gali būti įtrauktos į kiekvieno lietuviško choro repertuarą...“ O visas „meno vienetas yra pilnai pajėgus ir vertas drauge su „Vaidila Valiūnu“ apkeliauti ne tik Floridos, bet ir tolimesnių vietovių lietuviškus telkinius.“ —J. Dgl.

Performers after a dramatic presentation of the poem Vaidila Valiūnas (The Priest Valiūnas) by Bernardas Brazdžionis, in Daytona Beach, Florida, during Lithuanian Independence Day ceremonies. From left: J. Barūnas, A. Jagutis, J. Daugela (soloist), J. Sodaitis, G. Lapėnas, A. Ylekis, D. Mackialienė (director), A. Kašuba, A. Skridulis (composer), S. Sukarevičius, and K. Barūnas (The Priest Valiūnas).

JAU BUVAU parašęs šiuos žodžius, kai Kongreso bibliotekoj pateko į mano rankas Vilniaus žurnalas *Literatūra*, 1981, t. 23, nr. 1, kurio p. 3-12 yra N. Laurinkienės straipsnis „Archainio pasaulėvaizdžio reliakai kalendorinėse dainose.“ Tarp kitko ji pacituoja tą pačią dainą, tik netiksliai nurašiusi ir kas svarbiausia ir peiktina—praleidusi paskutinę eilutę „Aš palaistysiu žalią rūtelę“, nes tai nesiderintu su teorija apie „pasaulio medį.“ Pirmoji tą dainą paskelbusi J. Čiurlionytė taip apie ją aiškino: „Ji jungia savyje, matyt, išnykusio epo dalelę su senovės apeigine daina, kurią ryškiausiai apibūdina paskutinis posmas: pavasariui artėjant rūpinamasi augmenija“ (Lietuvių liaudies dainos: rinktinė. Vilniuje 1955. p. 538). Tokiam J. Čiurlionytės aiškinimui pilnai pritariu.

Nesakau, kad liaudies tradicijų apie toki „gyvybės medį“ ar net „pasaulio medį“ iš viso nebūtų. Apie tai yra daug prirašyta. Naujausias ir rimtas yra Edwin O. James veikalas; *The Tree of Life; an archaeological study* (Leiden, 1966). Ten yra ir visas skyrius „The Cosmic Tree“ (p. 129-162). Yra bent du naujesni labai gražiai išleisti iliustracijų albumai su komentarais, spalvotais paveikslais: Roger Cook, *The Tree of Life; image for the Cosmos* (New York; Avon, 1974) ir Gottfried Engelhardt, *Lebensbaum-Motiv in der Kunst* (Steyr, 1974). Ten sudėta visa iki šiol užtikta medžiaga. Tad tie rusai (Ivanovas, Toporovas, Metelinskis ir kt.) ir juos aklaui seką mūsiškiai Vilniuje nieko



naujo neišrado, tik eina į kraštutinius.

Kai kurias mūsų dainas gal ir galima būtų sieti su tuo mistiniu medžiu. Štai viena tokia daina, kurios N. Vėlius nepastebėjo (o būtų labai apsidžiaugęs), dainuojama Sekminėse rugius lankant, tai "paruginė daina", tad ir vėl vegetacijos paskatinimas (užrašyta Adutišky, Vilniaus krašte, 1940 m.):

*Tu, žilvitėli, dobie,  
Žaliasai medeli, dobie,  
Kaip tu didelis augai, dobie.  
Pirma šakele, dobie,  
Antra viršūnėlė, dobie.  
Pirmos varteliuos, dobie.  
Saulutė tekėjo, dobie,  
Antruos varteliuos, dobie,  
Mėnulis riedėjo, dobie,  
Trečiuos varteliuos, dobie,  
Mergelė vaikščiojo, dobie.*

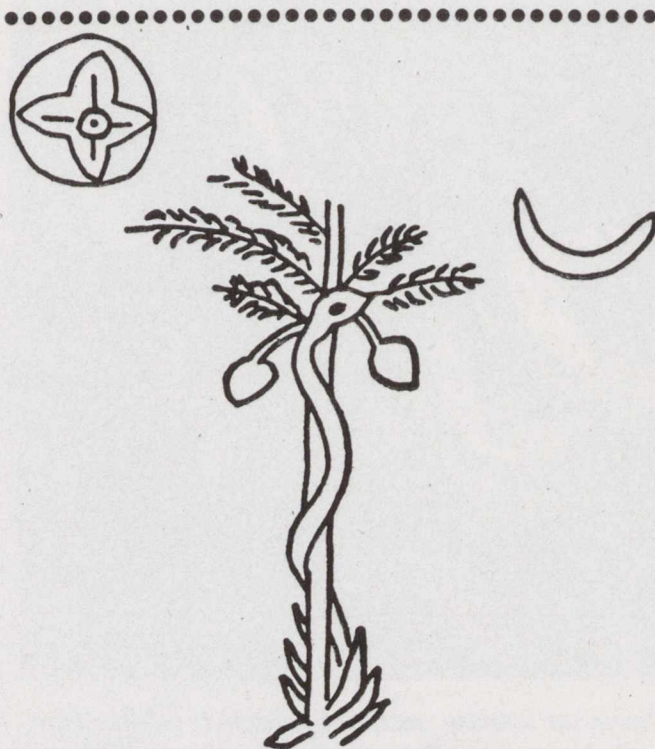
"Naujoji Lietuva"  
(Vilnius), 1942, Nr. 121

Atrodo, kad ji buvo dainuojama sutartinių būdu, o tai seniausias mūsų dainavimas.

Šią mūsų rytiečių dainą primena piešinys ant dubens, rasto garsiam Suzas mieste Persijoje (dabar Louvre muziejų Paryžiuje). Vieni archeologai jį priskiria sasanidų valdymo periodui (224-651 m. po Kr.), kiti elamitams (apie 2300 m. pr. Kr.). Piešinį matome kalną, ant kurio auga didžiulis spygliuotas medis su dviem vaisiais, apie medžio kamieną apsvyniojus gyvatė, danguje dešinėje yra jaunas mėnulis ir kairėje saulė (žr. iliustraciją, paimtą iš "The Mythology of All Races," Vol. V, p. 177). Panašių piešinių ir skulptūrų su medžiu, dievybėmis, žmonėmis, gyvate ir mėnuliu yra rasta nemaža Artimuose Rytuose: sumeruose, asiruose, babiloniečiuose, persuose, hetituose, egiptiečiuose (žr. minėtus albumus ir G. Widengren, *The King and the Tree of Life in Ancient Near Eastern religion*. Upsala. 1951).

Dabar pažvelkime į šiaurę. Islandietis Snorre Sturlasson (1179-1241) apie XIII a. pradžią sukūrė veikalą *Edda* apie senuosius skandinavų dievus ir kt. Tenai jis aprašo mistišką uosio medį Igdrasil (Yggdrasil), kurio šaknys siekia požemį arba mirusių pasaulį Niflheim, ten vieną jo šaknį nuolatos graužia slibinas-gyvate Nidhug, norėdama jį ir visą pasaulį sunaikinti, o medžio šakos siekia dangų. Prie gyvybės vandens šaltinio Urd susirenka dievai, kurie kasdien nustato pasaulio tvarką ir žmonių likimą. Yra ir gyvuliai: erelis, sakalas, keturi elniai (metų laikai) ir voverė. Tad tas medis vaizduoja visą pasaulį: požemį, žemę ir dangų. Piktasis pradas (gyvatė) stengiasi tą medį sunaikinti—nesiseka. Labai įdomus pasaulio supratimas. Tik šiandien niekas negali nustatyti, kiek tas autorius sekė senas skandinavų (norvegų) tradicijas ir kiek pats prikūrė, nes jis buvo poetas.

Čia negalima neprisiminti hebrajų Biblijos pasakojimo apie Rojų. "Ir Viešpats Dievas išželdino iš žemės visokius medžius gražius pasižiūrėti ir vedančius vaisius skanius valgyti; o taip pat Rojaus viduryje gyvybės medį ir medį žinojimo gero ir pikto . . . Ir jis jam (Adomui) įsakė: Valgyk iš visų Rojaus medžių; o iš medžio žinojimo gero ir pikto nevalgyk; nes tą



dieną, kurioje iš jo valgysi, neišvengiamai mirsi" (Prad. 2, 9 ir 16-17, Skvirecko vertimas). "O žaltys tarė moteriškai: Visai judu nenumirsi; nes Dievas žino, kad tą dieną, kurioje judu iš jo valgysite, atsidarys jūsų akys, ir būsite kaip dievai ir žinosite, kas gera ir kas pikta" (Prad. 3, 4-5).

**T**AD ATRODO, kad Rojuje buvę du nepaprasti medžiai: "gyvybės medis," kurio vaisių Dievas nedraudė valgyti ir kitas "medis žinojimo gero ir pikto," kurio vaisius valgyti Dievas uždraudė. Kodėl, negi Dievas buvo pavydus, kaip sakė žaltys? Greičiausiai tai buvo paklusnumo ir kantrybės išbandymas, kaip daugelyje pasakų apie "uždraustą kambarį." Valgyti "gyvybės medžio" vaisius Dievas nedraudė, todėl ir pagundos nebuvo. Populiarus aiškinimas, kad tas "pažinimas" reiškė lytinius santykius tarp vyro ir moters, neturi tvirto pagrindo. Dar prieš uždraudimą, vos sutvėrus Jėvą jau, Adomas žinojo, kad "žmogus paliks savo tėvą ir motiną ir glausis prie savo moters; ir bus du viename kūne" (Prad. 2, 24). Tad daugiau žinojimo nebereikėjo. Labai svarbu atsiminti, kad kokio nors "pasaulio (arba kosminio) medžio" Biblija nežino. Ji savaip išaiškino kosmogoniją be medžio simbolikos.

Ar yra koks ryšys tarp Biblijos pasakojimo ir liaudies tradicijų? Greičiausiai Biblijos autoriai naudojo liaudies tradicijas, bet ne atvirkščiai. Mes turime liudijimus apie gyvybės medį daug senesnės datos, negu Biblija: iš Egipto, Babilonijos, Indijos, Kinijos ir kt. (žr. Theodor H. Gaster, *Myth. Legend and Customs in the Old Testament*, 1981, Vol. I, p. 32-35). Sibiro šamanams ir Amerikos indėnams biblinė istorija galėjo padaryti įtakos, tačiau Gilgameš epui jokių būdu ne, nes jis buvo sukurtas apie 2000 m. pr. Kr. Babilonijoje, tad yra apie 1000 metų senesnis už Mozės Penkiaknygę.\*\*

Gilgameš, seniausias išlikęs žmonijos epas, buvo surašytas kyliaraščiu dvylikoje molinių lentelių, surastų Asirijos valdovo Ašurbanipalo (669-626 pr. Kr.) bibliotekoje Ninevės miesto griuvėsiuose.

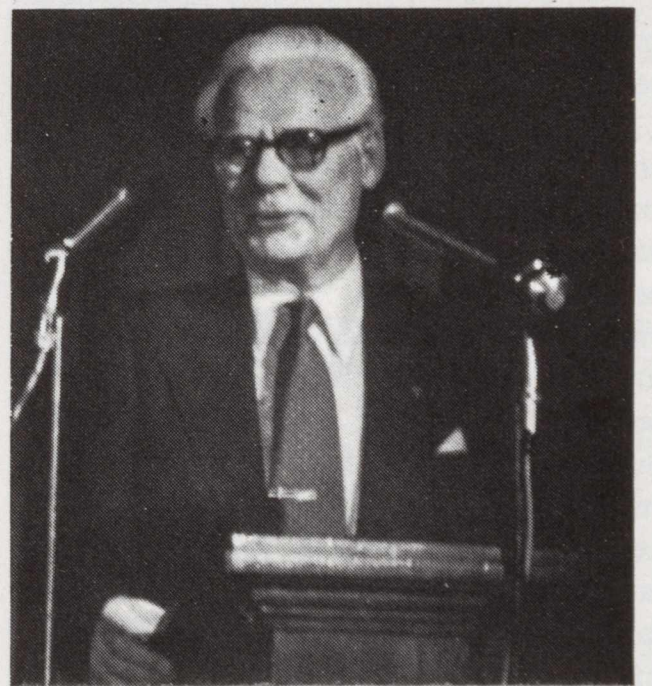
Sumerų ir babiloniečių epo herojus Gilgameš nusikelia per vandenį į kitą pasaulį, ieškodamas augalo, kuris suteiktų nemirtingumą. Ir jis ten

sužino iš nemirtingu tapusio Utnapištim (pažodžiui Tolimasis) dievų paslaptį: jūrų dugne auga aštriais dygliais, panašus į rožę (?), augalas ir jei kas jį suradęs ir sulaukęs seną amžiaus suvalgys, tai vėl atsijaunins. Gilgameš nūneria į jūrų dugną, gauna tą augalą ir labai džiaugdamasis grįžta namo. Rades šaltą tvenkinį, jis maudosi. Tuo tarpu gyvatė, patraukta to augalo kvėpėjimo, išlenda iš vandens, pagauna ir praryja tą augalą, tuo būdu išgydama galią numesti savo seną odą ir atsinaujinti. Gilgameš gaudžiai apsiverkia. Jis žino, kad atsijaunimo galimybė pradingo. Jis grįžta namo į Uruk ir nutaria pasitenkinti tuo, ką žmogus turi, ir ima statyti didelį miestą (žr. A. Heidel, *The Gilgamesh Epic and Old Testament Parallels*, Chicago, 1963).

"Gyvybės medis" ir "gyvybės vanduo" yra randami liaudies tradicijose. Tuo tarpu "kosmoso medis" yra labai problematiškas. Laikau visiškai neįrodytą N. Vėliaus teoriją, "kad visa senovės baltų kultūra susiklostė pagal pasaulio modelio principą . . . Vakarų arealo mitologijoje į pirmą vietą iškeliamas požemio dievas (? JB), vidurio—žemės, o rytų—dangaus dievai . . . vakarų arealas senovės baltų pasaulėžiūroje tarsi reprezentavo pasaulio medžio šaknų (kelmo) sferą, vidurio—kamieno, o rytų—šakų, viršūnės" (p. 198). Nėra pagrindo manyti, kad nelabai patikimo Grunau pirmoj vietoj paminėtas Patollo, mirusiųjų globėjas požemyje, buvo laikomas svarbiausiu prūsų dievu. Visa ta teorija, susidaryta sekant rusų autorius ir dabar propaguojama Lietuvoje N. Laurinkienės ir N. Vėliaus, neturi tvirto pagrindo lietuviškose liaudies tradicijose—reikia didelės fantazijos kur nors ten matyti tą "pasaulio medį," bet ne įprastines liaudies kūrybos poetines priemones.

\*Taip padaromas priedainis po kiekvienos eilutės.

\*\*Seniausia arba Jahvistinė Mozės knygų redakcija buvusi surašyta apie 950 m. pr. Kr. (žr. A. Rubšys, *Raktas į Senąjį Testamentą*, 1982, d. I, p. 53.)



Petras Viščinis, "Laisvės Varpo" radio programos Bostone vedėjas. "Laisvės Varpas" pirmą kartą su savo programa prabilo 1954 m. kovo 7 d. šių metų kovo 24 d. koncerto metu buvo paminėta šios programos 30 metų sukaktis. —Nuotr. K. Daugelos

Petras Viščinis, director of Boston's "Liberty Bell" Lithuanian radio program. the program made its initial broadcast on March 7, 1954, and commemorated its 30th anniversary with a concert on March 24.





Čiurlionis Lithuanian Zither Ensemble performing at Bachell Hall, Hartford, Conn., on March 3, 1984, commemorating the 500th year of the death of St. Casimir.

Čiurlonio kanklių ansamblis Bachell salėje, Hartford, Conn., šv. Kazimiero 500 m. minėjimo programoje kovo 3 d., 1984. —Foto A. Dzikas

## Lietuviai pagerbė šv. Kazimierą Hartforde

Kovo mėn. 4 d. Hartforde, Con. šv. Juozapo katedroje, buvo atžymėta 500 metų nuo šv. Kazimiero mirties. Arkivyskupas J. F. Whealon atlaikė mišias ir pasakė pamokslą angliškai. Koncelebravo: vysk. D. P. Reilly ir vysk. K. A. Angell. Iš lietuvių kunigų koncelebravo: prel. F. J. Pranckus ir tėvai—J. Matutis, J. E. Rikteraitis, R. Yuskas, A. Karalis, G. Vilčiauskas ir V. Parulis.

Savo pamoksle arkivyskupas pabrėžė ne tik apie šv. Kazimiero gyvenimą, bet ir religinius persekiojimus Lietuvoje.

„Lietuva, vadinama kryžių šalis, ne vien tik dėl to, kad tiek daug kryžių pastatyta pakelėse, kuriuos dabar valdžia baigia išnaikinti, bet ir dėl to, kad dabartinė Lietuva neša sunkų persekiojimo kryžių. Šv. Kazimieras yra vienintelis kanonizuotas Lietuvos šventasis, dėl to, kad katalikų tikėjimas Lietuvoje, per 600 tautos gyvavimo metų, daugelį kartų buvo bandoma užgniaužti: carai prievarta bandė įvesti rusų ortodoksų tikėjimą, o nuo 1940 m. komunistai, nežiūrind jį žadamos religinės laisvės, bando tikėjimą visiškai užgniaužti. Tik laisvoje nepriklausomoje Lietuvoje 1926—1940 m. laikotarpiu tikėjimas klestėjo. Pabrėžtina, kad šv. Kazimieras buvo inteligentas, išsimokslinęs, pajėgus žmogus, kuris buvo gabus administracijos, ekonomijos ir politikos srityse, bet nežiūrind to, Dievas ir religinis gyvenimas jam buvo pirmoje vietoje. 500 metų prieš Antrąją Vatikano Tarybą, šv. Kazimieras buvo statomas pavyzdžiu, kad ir ne kunigas ar vienuolis gali turėti pašaukimą šventam gyvenimui. Šv. Kazimieras mumyse iššaukia

norą padėti savo broliams ir sesėms, kenčiantiems Lietuvoje.

Lietuviškai pamokslą pasakė tėvas V. Cukuras, plačiau išvystęs arkivyskupo temas apie šv. Kazimierą ir Lietuvą.

Iškilmingoms mišioms giedojo jungtinis lietuviškų parapijų choras. Solo giedojo Vaclovas Verikaitis iš Kanados.

Dovanų nešimo metu, be simbolinio vyno ir vandens, buvo atnešta kamža, išsiuvinėta lietuviškais raštais, žemės saujelė iš Vilniaus, kur šventasis gyveno ir yra palaidotas, lietuviškas kryželis, Lietuvos herbas ir kanklės.

(Catholic Transcript 3.9.84)



## A. Firavičiaus pranešimas

Atkelta iš 5 pusl.

### Tautos Fondo vargai Kanadoje

Jau 1979 m. ir 1980 m. kai kurie Kanados L.B. Tarybos nariai džiaugėsi, puoselėdami mintį, kad dar metai, kiti . . . ir Tautos Fondas Kanadoje užbaigs savo dienas, 1980 m. sausio 6d. vienas Toronto visuomenininkas pareiškė: „Man pikta, kad Kanadoje tiek daug aukų surenkama Tautos Fondui ir kad tie pinigai atiduodami į J. A. V., atseit į užsienį.“ Yra ir daugiau tokių žmonių, tačiau kad tais metais iš lietuvių vietnamiečiams buvo surinkta daugiau negu Tautos Fondui, nė vienas jų nepyksta.

Pirmosios emigracijos laikais Amerikos lietuviai vienos rinkliavos metu surinkdavo 230,000 dol. Dabar vienas kitas aukų rinkėjas metų metus eina nuo durų prie durų, klausydamas visokių litanijų, ir surenka tik trupinėlius kovai už tėvynės laisvę.

Prieš devynerius metus atsišaukimu kreipiausi į lietuvių Kanadoje, prašydamas metų būvyje aukoti Tautos Fondui bent vienos dienos uždarbį. Ogi jei visi laisvojo pasaulio lietuviai būtų tokie duosnūs, tai kiekvienais metais surinktume virš penkių milijonų dol. Tų lėšų užtektų laisvės kovai ilgiems metams.

Kanadiečiai, kiek galėdami, laisvės kovą remia, iš viso VLIKO SEIMO, Kanados Tautos Fondo darbuotojams ir Tautos Fondo aukotojams už darbą ir aukas siunčiu nuoširdžiausius linkėjimus ir gilią padėką, o kad mano žodžiai nebūtų tušti, Tautos Fondo aukotojų Kanadoje vardu įteikiu Lietuvos laisvės kovai \$50,000 dol.

O kur tu bebūtum lietuvių tautos genijau, surink išblaškytus tautos vaikus vieningam didžiam darbui LIETUVOS LAISVĖS KOVAI!

### ST. CASIMIR 500TH JUBILEE COMMEMORATIVE MEDAL



Designed by P. Vaškys and cast by Franklin Mint

44 mm. actual size shown, in silver \$45, bronze \$10, packing and postage \$1 per medal. 25% discount on bronze medals only.

10 or more to one address

### LITHUANIAN CATHOLIC RELIGIOUS AID

351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207

Tel. (212) 647-2434





Atžymint šv. Kazimiero 500 metų mirties sukaktį, Los Angeles šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje šv. Karalaičio statula (ir šv. Juozapo statula) papuoštas ornamentais baroko stiliuje. Tai architekto Edmundo Arbo projektas.

—Prano Gasparonio fotografijoje yra šv. Kazimiero statula.



Commemorating the 500th anniversary of the death of St. Casimir, the Los Angeles Lithuanian Parish of St. Casimir adorned its statue of St. Casimir with decorations designed by Lithuanian architect Edmundas Arbas.

## Nauja ornamentinė puošmena šv. Kazimiero šventovėje

Šiais sukaktuviniais šv. Kazimiero metais Los Angeles parapijinė bažnyčia atrodo puošnesnė ir stilingesnė. Altoriaus sienoje esančios šv. Juozapo ir šv. Kazimiero statulos apsuptos ornamentiniais karnizais. Ši ornamentinė puošmena atlikta pagal architekto Edmundo Arbo projektą. Jau nebe pirmą kartą architektas Arbas dailina bei stilizuoja šv. Kazimiero šventovę. Stilizacijos pagrindas—lietuvių tautodailės motyvai.

Centrinio altoriaus sienai dominuoja milžiniškas kryžius ir sienoje išklotos statmenai dvi paralelės. Baldakimas virš kryžiaus ir fonas, kuriame iškyla kryžius lietuvių tautodailės motyvuoti. Toje pat sienoje prie sienų pritvirtintos statulos atrodė neįjungtos organiškai į bendrą ansamblio nuotaiką, nesudarančios tokio sandaraus ansamblio. Tos dvi figūros atrodė atšokusios nuo sienos—taip jas nešė jų pedestalas.

Siekiant ansamblio vieningumo statulos apsuptos plačiais ornamentu lankais, tad statulos paniro į vizualines nišas, tapo gyvesnės ir išpūdingesnės.

Projekto autorius architektas Edmundas Arbas šiai sienos transformacijai panaudojo baroko stiliaus patyrimą. Baroko stilius vertino sienos atbrailas, gaubtą plokštumą, darnią simetriją. Tai stebuklinga priemonė gaivinti medžiagą, mesti šešėlius, suteikti maksimumą judesio stabilizacijai figūrai. Edmundo Arbo kūrybinis mostas yra lietuviškas individualizuotas barokas. Taip, pav., ornamentu pozicijos gaivina šv. Kazimiero bažnyčios fasadą Vilniuje ir vidaus freskas Pažaislio bažnyčioje.

Los Angeles lietuvių šventovėje naujoji ornamentika pabrėžia kryžiaus vertikalumą, bet sušvelnina visą sienos ansamblį. Paėmęs formos pavyzdžiu angelo nuleistų sparnų gaubtumą, projekto autorius prisotino ornamentu piešinį stilizuotomis detalėmis, Šventasis sustojo mėlyname fone, kur išsibarstė aštunkampės žvaigždės. Iš po jo kojų išsiveržė dvi rausvos lelijos. Vizualinę nišą, kurioje viešpatuoja joje sustojęs šv. Karalaitis, gobia išpūdingi, stilizuoti auksiniai angelo sparnai. Griežta formų simetrija poilsingai dvelkia į stebėtojo nuotaką. —J. Gl.

\*\*\*\*

## Kun. A. Rubšys gavo premią už religinį veiklą

Kun. Antanas Rubšys gimė 1923.XI.5 Bučių k., Tauragės apskr. Pradėjęs studijas Telšiu Kunigų seminarijoje, turėjo palikti Lietuvą. 1944-45 mokėsi Eichstaetto Teologinėje mokykloje, Vokietijoje. Karui pasibaigus, 1945 m. rudenį nuvyko Romon, kur ką tik buvo įsteigta šv. Kazimiero kolegija lietuviams kandidatams į kunigus ir kunigams norintiems gilintis į kurią nors bažnytinių mokslų šaką bei išgyti laipsnį. Kunigu buvo iššventintas Romoje 1948.XII.16. Teologijos licenciatą išgijo Šv. Grigaliaus universitete 1949 m. ir Šv. Rašto licenciatą Popiežiškame Šv. Rašto Nekalčiausios Marijos Širdies seminarijoje San Diego, Calif., ir nuo 1959 m. iki dabar dėsto Manhattano kolegijoje, NY. 1965 m. buvo pakeltas Religinių mokslų associate profesorium. 1970-77 m. kartu buvo ir Šv. Jono seminarijos Yonkers, NY, Senojo Testamento profesorium adjunktas. 1971-77 m. studijavo moderniąją hebrajų kalbą ir Palestinos archeologiją Popiežiškame Šv. Rašto institute, Jeruzalėje. Po to kartkartėmis dalyvavo kasinėjimuose ir archeologinių tyrimų kelionėse po Viduriniuosius Rytus, Afriką ir Graikiją. Jis yra narys Amerikos Katalikų biblinės draugijos, Biblinės literatūros draugijos, Kolegijų Teologinės draugijos ir Amerikos Mokyklos Rytams tirti. Pereitais metais pakviestas į „Krikščionio gyvenime“ redakcinės vadovybės kolektyvą, o šių metų pradžioje išrinktas Lietuvių katalikų mokslo akademijos nariu mokslininku. Šalia daugelio straipsnių lietuviškuose žurnaluose per pastaruosius penkerius metus parašė penkis veikalus: *Rakto i Naująjį Testamentą* dvi dalis, *Rakto i Senąjį Testamentą* dvi dalis ir *Šv. Rašto kraštuose*-2298 psl. apimties. Tai vienas produktyviausių šio meto mūsų teologinės—Šv. Rašto literatūros kūrėjų. Jis skaito ir medituoja Šv. Raštą hebrajiškai ir graikiškai, kaip savo gimtąją kalbą. Išgijęs C.D. iš Šv. Rašto.

Rakto i Senąjį Testamentą II dalis pažymėta 1983 m. religinio veikalo premija, kurios mecenatas yra kun. dr. Juozas Prunskis.

—Prel. Vytautas Balčiūnas

(DRAUGE, 4-7-84)

J. Nepreckio parengtas 1749 metų Lietuvos žemėlapis yra vaizdas, to laiko dokumentas. Jį galima nagrinėti daugeliu požiūrių. Algirdo Gustaičio paruošti aiškinimai gerai talkina tolesnėms studijoms.

Žemėlapi gražiai išleido Lietuvos Šaulių Sąjunga Tremtyje, 1983 m. Platina p. S. Bernatavičius, 1513 So. 48th Court, Cicero, Ill. 60650, USA. Su persiuntimu JAV, Kanadoje 7 dol., kitur užsienyje 8 amer. dol.



# Chicagos lietuviai minėjo šv. Kazimiero sukaktį

Juozas Šlajus

Specialiai pasamdytų autobusų eilės vasario 25-tos šeštadienį Chicagoje, prie Švento Vardo katedros, atgabeno iš artimųjų bei užmiesčio parapijų bei LB apylinkių atvykusius lietuvius atšvesti šv. Kazimiero 500 metų mirties sukakties. Katedra buvo pilnutėlė lietuvių.

1 v.p.p. katedroje Amerikos Lietuvių Katalikų Federacijos pirm. adv. Saulius Kuprys trumpu žodžiu pradėjo iškilmes. Esą prasminga visiems prisiminti Kazimiero šventumą ir jo pavyzdinę gyvenimą. Jis yra mums sektingas pavyzdys, ypač nuskriaustųjų ir žmogaus teisių gyvenime. Tad šiandieną kartu ir liūdime, nes šv. Kazimiero globojama Lietuva yra pavergta, jos tikintieji skaudžiai persekiojami už tikėjimą, kuris buvo mūsų Šventojo pagrindinis gyvenimo kelias. Skatino su didesniu uolumu siekti vertybių, kurios veda mus ir mūsų tautą per kančią į garbę ir laimėjimą.

Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos (Marquette Parke) choras, jau pasižymėjęs savo religiniais koncertais, prieš iškilmingąsias Mišias giedojo melodizingą Dambrausko giesmę "Dieve, laimink mūsų brangią tėvynę Lietuvą," Ambraso giesmę į šv. Kazimierą ir kt. Chorui dirigavo muz. Antanas Linas, vargonais akompanavo Marija Mondekaitė-Kutz.

Žemai, dešinėje altoriaus pusėje, giedojo seselių kazimieriečių choras Pocius "Šventas Kazimierai," seselės M. Bernadetos "Uždek mūsų širdis" ir kitas giesmes. Čia esantieji antraisiais vargonais akompanavo sesuo M. Theresa Papsis. Be to, fleita čia pritarė Anna Belle O'Shea.



Šv. Kazimiero Vigilija "Dievo Motinos Nuolatinių Pagalbos" lietuvių parapijoje Clevelande atliko Vaidilos teatro aktoriai: Iš k.: V. Plečkaitis, P. Maželis, V. Leger-Žilionytė, E. Kijauskas, G. Plečkaitienė, R. Zorska ir R. Apanavičius. Nuotr. V. Bacevičiaus

The Vigil for St. Casimir at Cleveland's parish of Our Lady of Perpetual Help was performed by actors of the Vaidila Theater. From left: V. Plečkaitis, P. Maželis, V. Leger-Žilionis, E. Kijauskas, G. Plečkaitis, R. Zorska, and R. Apanavičius.

Kardinolui Bernardinui su 16 vėliavų (prieky šv. Kazimiero vėliava) ir gausia kunigų palyda artėjant prie altoriaus, abu chorai ir visi žmonės giedojo Naujaliao "Dievas mūsų prieglauda." Kardinolas simpatišku žvilgsniu sveikino taip gausiai susirinkusius lietuvius. Dalyvavo ir daug jaunimo.

Asistuojamas trijų vyskupų ir per 20 kunigų, kardinolas Bernardin angliškai pradėjo iškilmingą šv. Mišias. Evangeliją lietuviškai skaitė Nekalto Prasiidėjimo (Brighton Park) klebonas prel. Damazas A. Mozeris. Skaitinius iš Šv. Rašto atliko Darius Polikaitis ir seselė

kazimierietė. ŠMMG parapijos (Marquette Park) klebonas kun. Antanas Zakarauskas lietuviškai atgiedojo Tikinčiųjų maldą.

Kardinolas Bernardin pasakė prasmingą pamokslą, pritaikytą šv. Kazimiero sukakčiai. Užjaučiančiai paminėjo persekiojamus tikinčiuosius lietuvius ir kenčiančią tautą dėl laisvės suvaržymo. Peržvelgė šv. Kazimiero biografiją ir paminėjo, kad jo tėvas valdė Lenkiją ir Lietuvą.

Šv. Mišių aukas nešė gen. Lietuvos konsulė J. Daužvardienė, kazimieriečių vyr. sesuo M. Joanella ir du jaunuoliai, pasipuošę tautiniais drabužiais.

Šv. Mišių eigoje ŠMMG parapijos choras pagiedojo Beethoveno "Sanctus," G. F. Handelio "Alleliuja," Bizet "Agnus Dei" ir kitas giesmes. Solo giedojo Margarita Momkienė. Užbaigiant giedojo abu chorai ir visi dalyviai Sasnausko "Marija, Marija."

Sol. Bernardas Prapuolenis giedojo giesmes bei joms vadovavo, sėkmingai įjungdamas visus dalyvius.

Taip Chicagos lietuviai šia manifestacija pradėjo Šventojo Kazimiero metus.

(Draugas, kovo mėn.)

## Marijaus Blyno knygos

Rašytojas Marijus Blynas, gyvenęs Clevelande, Ohio, išleido knygą "Nostradamus ir pranašytės," tai vertimas iš prancūzų kalbos knygos "Les Propheties de M. Michel Nostradamus" išleistos 1605 metais. Antroji dalyje šios knygos telpa "Erdvės paslaptys," idomūs faktai apie planetas, su ju iliustracijomis.

Knyga išleido Kestučio Jeronimo Butkaus fondas. 104 pusl., kaina \$5.

Ji gauta platinimui L.D. knygyne.



Šv. Kazimiero 500 mirties sukakties minėjimas Westminsterio katedroje, Londone, kovo 4 d. Iš kairės: ats. majoras J. M. Lidžius, S. Balickienė, Lietuvos atstovas Londone V. Balickas ir Londono jaunimas neša dovanas prie altoriaus.

—Nuotr. Jz. Bolaičio

The March 4th celebration in London's Westminster Cathedral, of the 500th anniversary of St. Casimir's death. Some of the participants were, from left: Reserve Major J. M. Lidžius. Mrs. S. Balickas, Lithuanian representative in London V. Balickas. Members of Lithuanian youth bear gifts to the altar.



# EPOCHINĖ ANTOLOGIJA

Jurgis Gliuda

**Š**IAIS 1984 METAIS—šventojo karaliačio Kazimiero penkių šimtų metų mirties minėjimo metais—šiapus ir anapus geležinės uždangos apščiai puošnių religinių minėjimų. Lietuviams šis istorinis įvykis perauga į tautinį. Tai rodo istorikų veikalai apie šventą Kazimierą. Bet Karaliačio biografiją sodriai apipina lietuvių sukurti padavimai, legendos, mitai. Tos beletristinės žaros neblėsta ties švento Karaliačio atminimui statytomis šventovėmis. Lelijos simbolio Karalaitis, skelbias taiką ir grožį, tautos vaizduotėje veikia net kaip gabus karvedis ant balto žirgo (Vyčio pavyzdys) kovose dėl lietuvių tautos reikalų.

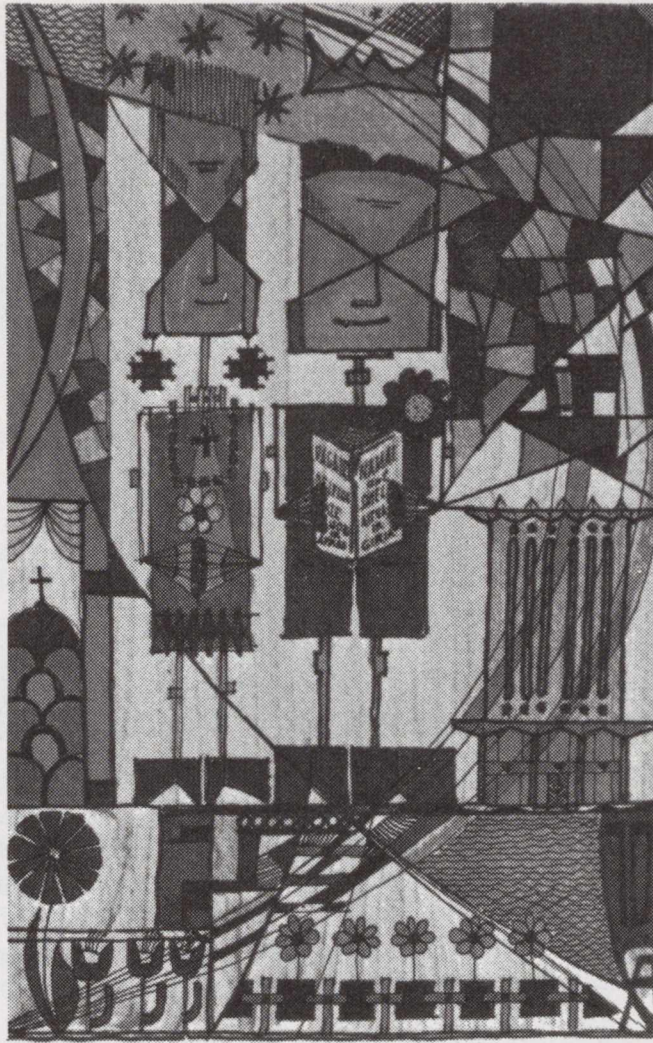
Minėjimai, akademijos, iškilmės dėl jų ypatybės yra ir bus napatvarūs paminklai laiko tekmeje. Nuotaika ir žodis nėra laike išliekamieji elementai. Išliekama jam pagarbos pareiškimui įamžinti viduramžiais tikintieji statė majestotiškas katedras...

Ir dabar šventam Karaliačiui pagerbti pastatyta išeivijoje erdvi, puošni, ilgesniam laiko tarpui išlikti skirta katedra. Tai grožinės literatūros antologija kazimierine tema: „Vainikas-Kryžius-Lelija.“ Šie trys Šventojo nepaprastybės žymenys švyti bronziniame knygos viršelyje, kuris atrodo kaip Karaliačio koplyčios bronzinių inkrustacijų atšvaista. Viršelyje atvaizduotas šventasis Kazimieras primityvaus liaudiesmeno grožyje: dešinėje rankoje kryžius, kairėje—lelija, and galvos karūna. Dangus gi patvino žvaigždėmis, kurių apybraižos atkartojamos Karaliačio apsiausto šermuonėlių atlapuose. Antologijoje dalyvauja 54 autoriai, lygiomis atstovauja dailiojo žodžio žanrus: poeziją, prozą ir dramą. Tad ši žodinio meno katedra sudėta iš trijų aukšto skliauto ir margų vitražų navų.

Ši knyga yra patvarus jubiliejinis paminklas—kazimierinė šventovė svetur, kazimierinė katedra: antologija...

Antologijos sudarymo istorija ilga ir dramatiška. Medžiagą rinkti pradėjo kunigas Stasys Yla. Jo staigi mirtis nepakirto sumanymo išleisti antologiją minėjimo metais. Darbo ėmėsi antologijų sudarymo meno žinovas poetas Alfonsas Tyruolis, kuris 1981 metais suredagavo elegantišką čiurlionišką poezijos antologiją „Žvaigždynų sonatos.“ Ir ši kazimierinė antologija yra jubiliejinė jos redaktoriui Alfonsui Tyruoliui. Prieš pusšimtį metų, 1933 metais, Lietuvoje, jis redagavo Marijos tema antologiją „Marijos žiedai.“ Marijos gi adoracijos tema tokia sava šventojo Kazimiero religinei ekstazei.

**M**EISTRIŠKAI ĮNEŠES dosnią duoklę į čiurlionianą „Žvaigždynų sonatų“ antologiją, Alfonsas Tyruolis ryžosi sukurti neeilinę, netradicinę, bet unikalią antologiją iš trijų dailaus žodžio žanrų. Čia daug pavoju kartotis,



A colored graphic by Lithuanian architect Edmund Arbas depicting award-winning author Jurgis Gliuda and his wife, Marija.

Rašytojas laureatas Jurgis Gliuda su žmona Marija. Šarzas/spalvota grafika Edm. Arbo.

.....  
susidurti su siužeto tapatybėmis, su nušvietimo aspektų supuolimais ir, virš visa ko, su reikalu išlaikyti pakankamai skaidriai nutviektus įvairiažanrių navų vitražus.

„Visų literatūros žanrų kūryba juo ryškiau parodo įvairius Šventojo gyvenimo aspektus, Tad ši antologija yra išskirtinio pobūdžio ne vien lietuvių, bet ir iš viso pasaulinėje literatūroje,“ paaiškina redaktorius įvado žodyje (psl. 5).

Iš kitakalbių literatūrų gal būt taipogi būtų galima atrinkti poezijos, dramos, o gal būt ir prozos, kazimierinę antologiją. Tad šioji, lietuviškoji, būtų tikrai pasaulinės kazimierianos dalimi. Tuo tarpu ji lietuviška, ir dėl atrankos metodo ji unikali.

Idomu, kad į antologiją idėta kūrinių, kurie specialiai šiai antologijai parašyti. „Kiti (rašytojai) sutiko parašyti, sužinoję, kad tokia antologija numatoma parengti didžiąją šv. Kazimiero sukakčiai paminėti,“ dėsto redaktorius įvado žodyje.

„Šviežienos“ įvedimas į antologiją taip gi yra naujas metodas. Tai deklaruoja nūdienos ryši su antologijos tema. Šis metodas platėliau apgobia temą—kūriniai rodo, kad tema yra nesenstanti ir amžinai gaji. Taip buvo dabar—25% visos medžiagos paimta iš rankraščių...

Savo straipsnyje, kuris įveda skaitytoją į antologijos puslapius, kunigas Stasys Yla palietė kazimierinės bibliografijos praeitį ir vystymąsi.

Traukia dėmesį veikalai, kurie buvo parašyti prieš šimtmečius. Tai kazimierinė tematika Petro Tarvainio (1580-1642) veikaluose. Tenka galvoti—ši medžiaga dar laukia savo antologijos. Tada rašė Kristupas Šniukšta, Petras Rudamina, Mikalojus Kristupas Radvila.

Rašyta lenkų, lotynų, senovės graikų, net hebrajų, kalbomis. Vilniaus akademija buvo kazimierianos kūrimo lopšys ir stimulas. Beletristinėmis atžymomis buvo pripildytas pomirtinis šventojo Kazimiero kelias į garbę ir žinomumą. Jo populiarumas drąsiai lygintina su tokiais universaliais tikinčiųjų numylėtiniais kaip šventas Antanas, šventas Pranciškus, šventas Juozapas. Trumpas, dramatiškas ir spalvingas švento Kazimiero gyvenimas yra lobynas dailiosios prozos siužetams.

Mūsųose vis dar laikoma neįprastyste šventąjį asmenį imti prozinio veikalo protagonistu. Kitose visuomenėse tai nėra naujovė. Plačiau žinomas Franz Werfel'io (1890-1945) romanas „Das Lied von Bernadette“ (1941). Su tradiciniu palankumu skaitytojas sutinka šventąjį asmenį poezijoje ir dailėje. Bet prozoje skaitytojas dar nėra pratus matyti šventąjį, kuris įveltas į žmogiškųjų reikalų sūkurį...

Poezijai yra savos panegirikų, ditirambų ir pietizmo himnų kaskados. Lyrikai yra sava meilė ir atsidavimas patrono malonei. Poeto pozicija neleidžia jam matyti šventojo jo žmogiškos prigimties būvyje. Tačiau vien tik poezijos kūrinys autorius geba pasiekti tiradų virtuoziškos, tvirtinimų kondensacijos ir atšokimo nuo realybės. Proza, dalinai ir drama, dėl savo prigimties nuneigia poetinių išraiškų privilegijas. Proza ir drama reikalingos epinio elemento, kartais legendos ir baladės nuotaikų.

**T**AD SUMANYMAS padaryti antologiją trijų žanrų santalka yra novatorizmas. Toji trijų skirtingos prigimties navų katedra suteikė autoriams netikėtai galimybių ieškoti šventojo Protagonisto asmeninių savybių, bet ir deklaravo žmogaus komunikaciją su legenda, kuri sandariai išelina realybę. Prozos veikaluose antologijoje kur netiesiogiai rodomas tikrovės susidūrimas su Šventojo aureole, skamba ir įrodymai, kaip arti šventasis stovi nuo nūdienės ralybės. Neretai čia slypi net utilitaristinis momentas. Karalaitis maldaujamas rūpintis žemiškais reikalais. Čia ir prašymas Taikos Karaliačiui talkinti kariams mūšyje...

Šioje antologijoje sukaupioji medžiaga vaizduoja šventąjį Kazimierą plačiu ir polėkišku mostu. Jam skyriami prašymai parūpinti asmenišką laimės, į jį kreipiamasi sprendžiant personalines problemas, ir didingas problemas, gelbėjant tautą iš bėdų. Toks Šventojo populiarumas! Juk jis yra vienui vienas mūsų šventasis, kilęs iš Lietuvos valdovų dinastijos. Tauta apsupa jį meile ir romantika—jis visu mūsų žemiškųjų reikalų gerasis globėjas. Toks jis liks amžinai. Jo spindinčioji aureolė yra jo jaunystė. Šias prielaidas patvirtina antologijos autoriai.

Plėjada kūrybos asmenų, jų 54, kurie dalyvavo antologijoje, išvardinta alfabetinėje autorių rodyklėje (psl. 320-321). Jų jauniausieji jau peržengė šešiasdešimties metų amžiaus slenkstį. Kūrybos siužeto santykis su autoriaus amžiumi siūlo įvairių hipotezių. Argi kazimierinė tema neskaitina ja domėtis

Nukelta į 16 pusl.





Iš kairės į dešinę: Prof. Dr. Jokubas Stukas; New Jersey gubernatorius Thomas H. Kean; kun. Albertas Matulis, ir Loreta Stukienė, Lietuvos Vyčių Centro Valdybos pirm., įteikiant gubernatoriui Vyčių žymenį ir gintarinius kolonikus. Gubernatorius skelbė Lietuvos Nepriklausomybės Savaitę New Jersey gyventojams, ir ta proga, speciali liet. parapijų ir draugijų delegacija dalyvavo proklamacijos išklmėse, kurioms vadovavo Lietuvos Vyčių Lietuviškų Reikalų Komisijos pirm. Prof. Dr. Jokubas Stukas.

Governor Thomas H. Kean receives a gift from Dr. Jokubas Stukas (on the left) and Loreta Stukas, president of the Knights of Lithuania, after he proclaimed Lithuanian Independence Day Week in New Jersey. In the background is Rev. Albertas Matulis.



Ši pavasarį su daugeliu koncertų Amerikoje pasirodė iš Europos atvykę (iš kairės) Altas Vilija Mozuraitė, pianistė Raminta Lamstatytė-Kollars ir smuikininkas Mykolas Kollars.

The U.S. was host this spring to numerous concerts given by European performers. From left: Alto Vilija Mozuraitė, pianist Raminta Lamstatytė-Kollars, and violinist Mykolas Kollars.



Nuotrauka kovo 3 d., 1984 m. per lietuvių audienciją su Sv. Tėvu Jonu Pauliu II minint šv. Kazimiero sukakties metus Vatikane. Nuotraukoj: Vysk. Vincentas Brizgys, Prel. Jonas Balkūnas, Vysk. Antanas Deksnys.

An audience with Pope John Paul II on March 3, 1984, in commemoration of the 500th anniversary of St Casimir's death. From left: Bishop Vincentas Brizgys, Msgr. Jonas Balkūnas, and Bishop Antanas Deksnys.

## Epochinė Antologija

Atkelta iš 15 pusl.

jaunesnės kartos autorių? Argi aiškėja jaunesniųjų autorių tolėjimas nuo religinių ir patriotinių siužetų? Juk antologija yra pareiškimų paradas—platus laukas savitoms išvadoms iš tezės.

“Vainikas-Kryžius-Lelija” išpūdinga knyga. Ji turi impomuojančią išvaizdą, bet . . . bet kodėl šiai epochinei antologijai nerasta pakankamai lėšų išleisti ją albuminio dydžio, kaip pav. “Lietuvių Bibliotekos Leidykla” leido savo išpūdingus leidinius? Pažymėta (psl. 4): Antologijos paruošimu, redagavimu ir išleidimu rūpinosi Sv. Kazimiero 500 metų mirties sukaktuvių komitetas. Jo darbą tiesiogiai parėmė Lietuvių Fondas ir JAV LB Kultūros Taryba iš jai Lietuvių Fondo skirtos samatos.

Vainikas-Kryžius-Lelija

Antologija

Redagavo Alfonsas Tyruolis

Viršelį dail. Vytautas O. Virkau

Lietuviškos knygos klubas

Chicago 1984

Kaina \$9-12

Puslapių 328

## LIETUVIAI GAVO ORDINUS

Dr. Vytautas Dambrava, Venezuelos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas, ir gydytoja Babianskaitė-Šeputienė, apdovanoti ordinais, kuriuos spalio 12 d., Kolumbo dienos iškilmių metu, įteikė pats Venezuelos prezidentas Luis Herrera Campins.

Kraštui nusipelnusių asmenų tarpe tie du lietuviai tapo pagerbti už savo nupelnus. Dr. Dambrava gavo Caracas miesto ikūrėjo Diego de Losada ordinę už jo veiklą tuo metu, kai jis buvo JAV ambasados kultūrinų reikalų attache ir prisidėjo prie Venezuelos universiteto ikūrimo. Gydytoja Babianskaitė-Šeputienė gavo ordiną Merito al Trabajo už jos veiklą medicinos praktikoje.

Dr. Stasys Goštautas yra American Literary Translators Association (ALT) egzekutyvinis direktorius ir jos leidžiamo žurnalo “Translation Review” produkcijos redaktorius. Tryliktame šio žurnalo nymeryje paminėta ir A. Skruposkelienės redaguota antologija “Lithuanian Writers in the West.” Prof. Goštautas prieš kurį laiką grįžo iš PLB valdybos finansuotos kelionės į Vėnezuelą. Ten ji ir T. Venclovą priėmė tos šalies prezidentas.

## “LIETUVIŲ DIENOSE” GAUNAMOS KNYGOS

□ **DAŽYTAS VUALIS.** Pasaulio garsaus rašytojo W. Somerset Maugham romanas, pagal kurį susuktas filmas “Septintoji nuodėmė.” Lietuvių kalbon vertė Stp. Zobarskas. Kaina \$3.00.

□ **MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS.** parašė Vytė Nemunėlis; iliustravo spalvotais piešiniais V. Stančikaitė. Tai gražiausia ir labiausiai skaitoma knygutė vaikams. Kaina \$4.00.

□ **ŽAIŽARAS.** Pasaka mažiems, teisybė dideliems. Parašė Daumantas Čibas. Iliustravo A. Korsakaitė-Sutkuvienė. Kaina \$2.00.

4364 Sunset Boulevard  
Los Angeles, CA 90029  
Tel. 664-2919

LIETUVIŲ DIENOS, 1984, BALANDIS



# ENGLISH SECTION

## MEDALS:

### *Lithuania's History Through the Eyes of Petras Rimša*

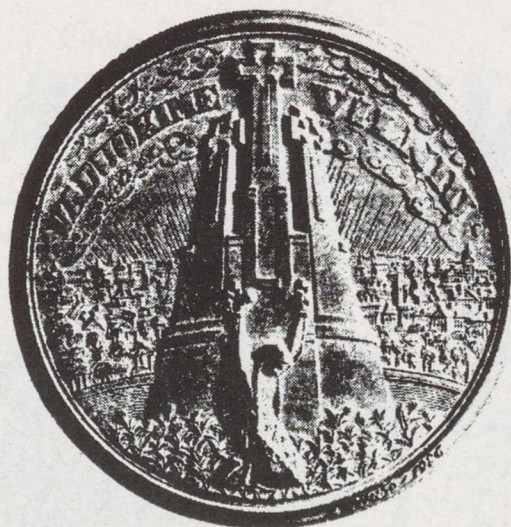
by Robert Novak

(Continued from last issue)

Front: *Vytis* is shown in violent combat, spearing the Polish dragon, with the pillars of Gediminas in the background. The top inscription is separated by the Gediminas emblem, and reads UŽ RYTOJŲ—UŽ TĖVŲ KAPUS, which translates "for the future—for the graves of our ancestors!"



#### VYTAUTAS THE GREAT



Back: Portrayed is the monument *Three Crosses*, which stood on the high Bare Mountain on the steep right bank of the Vilnia River. This monument was erected in the early 17th century and remained a permanent feature of the cityscape until 1869, when it was destroyed. After World War I, artist Anton Wiwulski designed a new monument that was painted in white. This monument was blown up by the communists in 1950.

The legend VADUOKIME VILNIŲ, which translates "let us liberate Vilnius," appears at the top, with Vilnius in the background. Below is maiden Lithuania, who is chained to the monument amidst a bed of *ruta*, a symbol of virginity. She is awaiting *Vytis* to save her from Poland. At the five o'clock position appears Rimša's signature and the date 1926.

Rimša went on to make medals for the First Ecclesiastical Province of Lithuania and to honor Vladas Putvyas-Putvinskis, founder of the Lithuanian National Guard. As a decoration for the Lithuanian National Guard the artist made the National Guard Star Medal. This was his last work done during the period of Lithuanian independence.



PETRAS RIMŠA

A most unusual work and Rimša's very last medal was a self-portrait completed in 1959.

Unhappy with the Soviet system, he frequently refused work in his later years purportedly because of his "old age." Rimša died in Vilnius on October 2, 1961. Today in Soviet-occupied Lithuania, inside the "Stained Glass Museum" (formerly the church of Saint Michael the Archangel) in Kaunas, Rimša's selected works are on public display.

Lithuanian medals are scarce commodities outside of Lithuania. The few that are available are highly prized and dearly cherished by Lithuanian collectors everywhere. The Balzekas Museum of Lithuanian Culture in Chicago is exhibiting its entire collection of medals by Petras Rimša for the first time to the public. This is probably the only place outside Lithuania one might be able to see some of these beautiful medals! (Most of them were the collection of the late Dr. Alexander Rackus, a long-time Rimša supporter and friend through his tour of the U.S. in the 1930s.) The exhibit includes two of his rarest medals, the "Vilnius 1323/1920" (wolf/pig), and "Union Desired," each of which represent one of a dozen or so that were minted. Medals not physically included in the museum's exhibition are represented by photographs.

Additional information and photos of all of Rimša's 18 different medals can be requested by writing *The Numismatist* for the May 1983 issue, which costs \$2.50 postpaid. The address is P.O. Box 2366, Colorado Springs, CO 80901.

★★★

We acknowledge Frank Passic, co-founder of the Lithuanian Numismatic Association and editor of the Association's publication *The Knight*, for the four long years of research this article required, including a special trip to Lithuania! When asked how Passic got interested in Lithuanian coins and medals, he said: "I have been a coin collector most of my





★★★★

*The desecrated church of St. Michael the Archangel in Kaunas, now a "Museum," exhibits the Medals of Petras Rimša.*

★★★★

life, and active in my local Albion, Michigan coin club. In September 1977 at an ethnic festival in Jackson, Michigan he noticed a Lithuanian booth. At this booth was a publication, **Bridges**, which provided my first introduction to Lithuania and Lithuanians." With this still fresh in his memory, he noticed a dealer at a coin club show selling two 1 Centas coins. Passic purchased them as a sentimental investment in his own Lithuanian heritage. These small coins were so unassuming, so uneventful . . . well, as long as he had that one denomination, he was tempted into getting the rest of the set.

Wanting to share his new acquisition, but knowing nothing about this particular vintage, Passic searched for an authority about Lithuanian coins. He remembered reading about the Balzekas Museum in Chicago. Chancing that the three hour drive to it would be worthwhile, he was rapidly absorbed in a book about Lithuanian money entitled, *Nepriklausomos* . . . (whatever that meant). He recalls pestering the librarian relentlessly to translate key portions, which he wrote down on hastily found scratch paper. The more he learned, the more intrigued he became and his appetite became insatiable. One tidbit of information he gleaned was that the designer of the U.S. Lincoln Cent, Victor David Brenner, was from Lithuania!

In January 1978 he wrote to **World Coin News** (the largest weekly newspaper on the subject) to express his discovery of Lithuanian numismatics. Shortly after his letter was published, another letter from a Robert Douchis appeared regaling his Lithuanian coins. Soon other letters from Lithuanian collectors followed, one expressing surprise that there were other collectors of Lithuanian coins. An information exchange began, and the network developed into the Lithuanian Numismatic Association (LNA). In June 1978, the LNA published its first copy of **The Knight**. The public exposure rallied more Baltic collectors to join, and they soon numbered 100 charter members.

Passic, in the meantime, volunteered to be the numismatic curator for the Balzekas Museum of Lithuanian Culture. A fortuitous

inheritance of uncataloged material from the estate of the late numismatist, Dr. Alexander Rackus, compelled Passic to write his monograph about Rimša's medals.

Now, seven years after the Lithuanian Numismatic Association was organized, Lithuanian numismatics is radiant among international numismatists. A reminder for interested collectors: It is not easy to obtain information or objects about Lithuania. There are archives in Lithuania which remain untouched. The occupying Soviets would like the rest of the world to forget that Lithuania ever issued its own coins. Requests regarding this subject are usually ignored and information is distorted and censored. The best source of information has been the memories of older Lithuanian exiles. Dedicated members of the Lithuanian Numismatic Association are carefully recording

★★★★

**THE KNIGHT**—The official publication of the Lithuanian Numismatic Association, P.O. Box 612, Columbia, Maryland 21045. Subscription/membership for 6 bi-monthly issues is a donation of \$10 or more (U.S.-Canada), \$20 Overseas Airmail.

★★★★



VOL. V, No. 5, #29. The Lithuanian Numismatic Association. Frank Passic, Editor. Feb-March 1983

**PROPOSED COIN MODELS BY SCULPTOR ZIKARAS FOUND !!**

In what has got to be one of the major "finds" in Lithuanian numismatics, we are excited to report the existence of original plaster models of proposed Lithuanian coin designs, by sculptor Juozas Zikaras (1881-1944)!!!! These models are here in the U.S. at the home of one of Zikaras' sons, who brought them to America.

The LNA has acquired photographs of these models from Zikaras' son, who was interviewed by Vincent Alones and Charles Matuzas. He was very much pleased to learn of the LNA and our work; he enthusiastically told of his father's work regarding Lithuanian numismatics.

LNA members will recall that it was Zikaras who designed all of the coins of the Republic of Lithuania. He also designed the Status of Freedom in Kaunas, and which is depicted on the reverse of the 1930 20 Litu banknote. Officials at the Belgian Mint (where Lithuania's 1936-38 coin dies and planchets were prepared) were so impressed with Zikaras' coin models, that only their national pride kept them from asking him to design Belgian coins!

**INSERT ENCLOSED**

With this issue, you will find a special insert enclosed, entitled, "A CATALOG OF EARLY LITHUANIAN COINS, I. Under the Grand Dukes." This listing is the first complete cataloging ever printed on early Lithuanian coins! It covers the coinage issued under Grand Dukes Algirdas, Kastytis, Jogaila, and Vytautas. Also included are the coins of Vladimir, Kaributas, and Romanas.

Each entry gives the name of the ruler, the denomination, time and place of minting, metal content, weight, and a brief description of the obv. and rev. The coins are illustrated to the right of the listing.

Each coin has been given a catalog number by the LNA in honor of numismatist Jonas K. Karys, the author who properly attributed these coins in his book, *Ancient*

Continued on next page....



ABOVE: Proposed 1936 20 centy. Kaunas city hall in center. TOP: 50 centy design features the capital city Vilnius, then under Polish occupation.

and documenting their recollections. We wish to recognize Val Matelis, Henry Gaidis, Vincent Alones, Charles Matuzas and others working with Frank Passic and Robert Douchis for their valiant efforts to publicize and publish all new facts dealing with Lithuanian coins, paper money, medals, tokens, military orders and decorations. The interest the LNA has aroused in numismatic circles is evident in the growth in similar ethnic movements, among them the Poles and Latvians.

Robert Novak was born and grew up in a suburb of New York City. His father was an immigrant from the Mariampolė area of Lithuania. His mother was born of Lithuanian parents in the coal-mining town of Shenandoah, Pa. He currently resides in Los Angeles, California and is employed by Transamerica Occidental Insurance Co. He has been active in the Knights of Lithuania, is a member of the Lithuanian Philatelic Society of New York and of the Lithuanian Numismatic Association.

**FRANK PASSIC**  
900 S. Eaton Street  
Albion, Michigan, 49224

**BOOKS ON LITHUANIAN HISTORY IN ENGLISH**

**Land of Crosses**—The struggle for Religious Freedom in Lithuania, 1939-1978, by Michael Bordeaux. 325 pgs., soft cover. \$8.75 plus \$1.50 postage and handling charge. Obtainable at:

**LITHUANIAN DAYS PUBLISHERS**  
4364 Sunset Boulevard  
Los Angeles, CA 90029  
Tel. 664-2919





1983 m. spalio 21 d., išvakarėse prieš Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimą, susipažinimo vakare ALT-o būstinėje. Iš kairės: inž. Grožvydas Lazauskas, R. Tričytė, J. Blinstrubienė, dr. K. Šidlauskas ir Povilas Dargis. —foto C. Genutis

Some delegates at the Lithuanian American Council, Inc., get together at the headquarter's office.

## A Record of Broken Promises

That promises mean next to nothing to the Communist official mind has been admitted by Soviet leaders:

V. I. Lenin—

*"Promises are like pie crust, made to be broken."*

*"It would be mad and criminal to tie one's hand by entering into an agreement of any permanence with anybody."*

J. V. Stalin—

*"Words have no relation to actions—otherwise what kind of diplomacy is it?"*

*"Words are one thing, action another. Good words are a mask for concealment of bad deeds. Sincere diplomacy is no more possible than dry water or wooden iron."*

G. E. Zinoviev (First head of the Communist International)—

*"We are willing to sign an unfavorable peace—it would only mean that we should put no trust whatever in the piece of paper we should sign."*

The Soviet Communist regime has entered into hundreds of international agreements. The following list shows how well the Soviet leaders keep their promises when it no longer appears to be in their interest to do so.

(From ELTA, February 1984)

## International Agreements With The Soviets—The Baltic Experience

### The Agreements

September 28, 1926: Soviet Union makes non-aggression pact with Lithuania, later extending this agreement through 1945.

February 5, 1932: Soviet Union signs non-aggression pact with Latvia.

May 4, 1932: Soviet union pledges non-aggression in agreement with Estonia.

### The Results

August 23, 1939: USSR makes treaty with Nazi Germany, termed "a joint conspiracy" to deprive Poland, Estonia, Latvia, Lithuania, Finland and Rumania of their independence and territorial integrity.

June 15, 1940: Soviet troops invade Lithuania.

August 3, 1940: Lithuania is annexed by Soviet Union.

November 30, 1939: Soviet military forces invade Finland.

June 16, 1940: Soviet troops invade Latvia.

August 5, 1940: Latvia is forcibly incorporated into the USSR.

June 16, 1940: Soviet military forces invade and occupy Estonia.

August 6, 1940: Estonia is annexed by the USSR.

## Soviet Military Buildup in Baltic States

An extensive buildup of Soviet nuclear and conventional forces in Lithuania, Latvia and Estonia was revealed in a report, which was released by the Baltic World Council on January 16, in a news conference held in Stockholm, on the eve of the Conference on Disarmament in Europe. The report was widely quoted in the world press (*Die Welt*, Jan 16, 1984, *Daily Telegraph*, Jan. 17, *Christian Science Monitor*, Jan. 26, and others).

Based on information from western sources as well as lengthy studies of the Baltic States situation, the report listed an estimated 174 land-based nuclear delivery systems, including missiles and long-range artillery, stationed in the Baltic States. Representatives of the Baltic World conference stated at the news conference that Soviet SS-20 intermediate-range nuclear missiles have been deployed at two locations in Estonia. They also expressed concern about submarines carrying nuclear weapons in the Baltic area, where some 140 submarine and naval delivery systems are said to be located. Relaxed Soviet attitudes about nuclear safety are extremely worrying, one Baltic representative said.

The Baltic report concludes that the military concentration in the Baltic States is of a purely offensive character; in the event of a crisis, Soviet military plans foresee the occupation of the entire Scandinavian peninsula and all of Central Europe. The militarization of the Baltic States has led to unusual measures. The entire Baltic area, from the southeastern point of Lithuania to the Bay of Riga and the Estonian islands of Osel and Dago has been declared a forbidden zone, which extends up to 20 kilometers in some stretches.

Concern was also expressed about the 6000 megawatt nuclear power station, touted as the world's largest, at Ignalina, NE Lithuania, which started operations on January 1st. According to the Baltic exile sources, Lithuanian and some Soviet scientists had protested that the facility lacked cooling towers to cool and contain contaminated water from the reactor core. Hot water from the plant was to be led directly into Lake Drūkšiai; and a nuclear leak would mean radioactivity going directly through the area's river system into the Baltic Sea. Demands of Lithuanian scientists for further investigation of safety measures at the plant were published in a limited-circulation Soviet journal.

There is a supreme irony behind these announcements. Before the Soviet annexation of the Baltic States, the Baltic area was a genuine "zone of peace." Now under the rule of the self-proclaimed "champion of peace" the Baltic states have been transformed into a military camp, bristling with conventional and nuclear weapons directed against the Baltic and Central European neighbors.

(From ELTA, February, 1984)



# A Memoir by Nijolė Sadūnaitė Reaches West

An extensive memoir by Nijolė Sadūnaitė has been recently received in the West. Entitled "How I Got Under the KGB Lens" it describes her arrest, imprisonment, and the harrowing experiences since her return to Lithuania in 1980.

Sadūnaitė served three years in strict-regime labor camps and three years in internal exile for helping to reproduce and distribute the unofficial periodical, *The Chronicle of the Catholic Church in Lithuania*. She became both a national and international symbol of the Lithuanian Catholic struggle for their rights. Since November, 1982, Sadūnaitė has been in hiding from the KGB, which threatens to arrest her again.

Writing about the persecution of her brother, Jonas Sadūnas, she says: "The KGB decided to avenge themselves against me by doing away with my brother, as they had promised to do. They fabricated a case against him and then put him into a psychiatric hospital. My brother was saved from this fate by their fear of publicity, of the world protests. The KGB is especially angered when factual reports of their criminal actions are transmitted abroad. Then these 'poor fellows' cry that they are being slandered—that they put innocent people into prisons and psychiatric hospitals."

In November, 1982, Sadūnas was forcibly interned in the Naujoji Vilnia psychiatric hospital for two weeks.

Jonas Sadūnas was later sentenced on May 24, 1983 to 18 months imprisonment in a general regime camp. Sadūnas was allowed to appeal the verdict and his sentence was reduced to 18 months labor on a construction site.

Reliable sources report that during his trial, Sadūnas stated that his entire "guilt" consisted of his refusal to become a KGB informer.

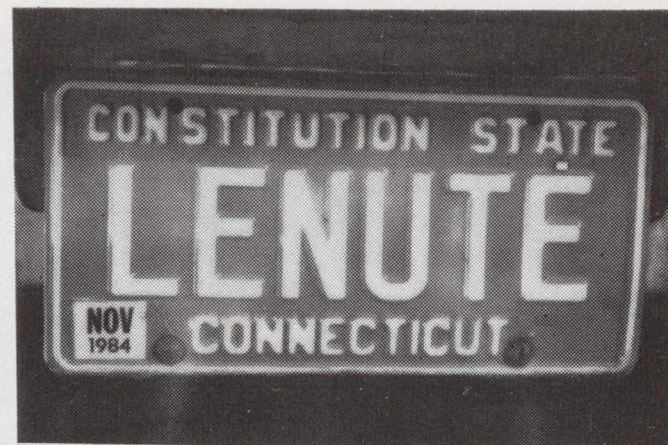
"The KGB and the militia have been after me many times and for various reasons," Sadūnaitė writes in her memoir. "I am avoiding those 'comrades' only because I want, as long as I have the Lord's blessing, to be of some more service to people who are fighting for truth and for their rights. For that I am always ready and will be glad to go to prison and even to die, if the Lord should grant me that special grace."

Sadūnaitė also writes that on June 13, 1983 she sent from the Moscow post office registered letters containing statements addressed to Andropov and to the USSR procurator. The Statments were signed by tens of thousands of Lithuanian Catholics who were protesting the "unjust sentencing" of the Rev. Alfonsas Svarinskas and the "criminal arrest and imprisonment of the Rev. Sigitas Tamkevičius in KGB dungeons, following his slanderous indictment of anti-Soviet activity." Sadūnaitė says that she mailed these statments under her own name and with her return address.

"Unable to take vengeance against me personally, the KGB started terrorizing my brother's wife," Sadūnaitė writes. "May the Lord have pity on us all."

(For a complete English-language version of the memoir, write to: 351 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.)

(Adapted from ELTA, January 1983)



Č. Masaitis proudly displays his wife's name on his license plate. Lenute is a diminutive of Elena—Elenutė.

Užrašas lentelėje automobilio Č. Masaičio, kurio žmonos vardas buvo Elena (Balčiūnaitė). Lenutė—mažybinė Elenos žodžio forma.

## European Parliament Resolution On Religious Persecution In Lithuania

A Resolution condemning the religious persecution in Lithuania by the "Soviet occupation authorities" was introduced in the European Parliament early in January expressing European solidarity with the Lithuanian nation. Supporting Dr. Habsburg's initiative in this motion were Representatives Adonnino, Deschamps, D'Ormesson, Estagen, Gontikas, Jakobsen, Klepsch, Lenz and Malangre.

The text of the new Resolution states:

"The European Parliament, aware of the sentencing of the Lithuanian priest Sigitas Tamkevičius by a Soviet court to six years of imprisonment for his religious activity;

cognizant of the fact that already in May 1983 a priest, Alfonsas Svarinskas, was sentenced to seven years of imprisonment for merely having established a committee for the Defense of the Believers' Rights:

1. Condemns in strongest terms the continuing religious persecution by the Soviet authorities, directed in particular against the Catholic Church in Lithuania;

2. Interprets this behavior as a new proof of Soviet oppression and of the continued violation of human rights in the Soviet Union's power realm;

3. Requests that the Ministers in the European Political Cooperation make vigorous representations on these issues in Moscow and point out how this policy is damaging international relaxation;

4. Expresses its European solidarity to the Lithuanian nation, which has been exposed to severe trials, and to its oppressed religious communities;

5. Charges its President to transmit this Resolution to the Ministers of the European Cooperation."

(Adapted from ELTA, January 1984)



At the Lithuanian-American Council's convention in Chicago, Illinois. Standing from the left: Dr. L. Kriaučeliūnas, Los Angeles L.A.C. president A. Mažeika, L.A.C. Central Committee president Dr. L. Šidlauskas, Dr. Povilas Dargis, and "Sandara" editor Grožvydas Lazauskas.

Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavime, Chicagoje, Ill. Stovi iš k.: Dr. L. Kriaučeliūnas, Los Angeles ALT-o pirm. A. Mažeika, ALT-o Centro Valdybos pirm. K. Šidlauskas, dr. Povilas Dargis ir Sandaros red. Grožvydas Lazauskas.



## Pilgrimage to Rome for St. Casimir

On the commemoration of the 500th anniversary of St. Casimir's death on February 18, 1516, many Lithuanians trekked all the way to Rome to celebrate the occasion with the Pope and several Lithuanian priests. Maryte Lepera of the Supreme Council of the Knights of Lithuania estimated that 160 people of Lithuanian extraction made the pilgrimage from upstate Pennsylvania alone. In her words, it was the "first time Lithuanian hymns and Lithuanian words were heard in the basilicas of Rome."

Pope John Paul II received the Lithuanian pilgrims at a private audience on March 4th and recognized the contingent at the mass conducted at the Basilica of St. Peter and Paul in the Vatican.

The Lithuanian visitors were invited to observe the ordination of two Lithuanian priests—Kazys Kaknevičius from Canada and Daniel Stasniskas from Philadelphia—on March 3rd. Bishop A. Deksnys concelebrated the ordination mass with two other Lithuanian bishops, and about 30 other priests attended the mass.

On March 3rd, 30 Lithuanians were invited to pay a social visit to Archbishop P. Marcinkus, governor of the Vatican, in his private office. Loretta Stukas, national president of the Knights of Lithuania, presented him with a crozier on which was inscribed: "To His Excellency Archbishop Paul Marcinkus, we will always walk with you—Knights of Lithuania on the year of St. Casimir 1984." (Archbishop Marcinkus was born in Chicago.)

Father Kazlauskas, representative of the Lithuanian Vatican radio station, invited a delegation to tour the station. Lithuanian documentaries are broadcast on a daily basis to Eastern Europe for Lithuanian listeners. From this radio station, programs in 45 languages are broadcast and a collection of books and journals from all over the world are contained in a Vatican library. The K of L delegation presented him with Lithuanian records and a St. Casimir medallion which was minted in Philadelphia.

Father Al Bartkus, pastor of the Annunciation BVM Church in Frackville, Pennsylvania, hosted a cocktail party at the Lithuanian Seminary in Rome. This is the only purely Lithuanian seminary in the free world.

The Knights of Lithuania delegation concluded that this pilgrimage reinforced the commitment of Lithuanians from all over the world to the religious beliefs of their ethnic progenitors, like St. Casimir.

(From BALTIC NEWS, Dec. 1983)

## Pope Compares Beatified Martyrs With Victims of Soviet Religious Persecution

*"... No doubt, in a context of great ideological, political and military tensions it was possible to confront them with the suspicions of infidelity to their country, they were accused in the 'explanations' of their sentences of collaborating with 'antirevolutionary forces'; this is true, of course, in almost all the persecutions, of yesterday and of today.*

*"But these martyrs invite us also to think of the multitude of believers who are suffering persecution this very day, throughout the world, in a hidden, anguishing, equally grave way, because it derives from the lack of religious*

*freedom, discrimination, impossibility of defending oneself, internment, civil death, as I said in Lourdes last August—their ordeal has many points in common with that of our Blessed."*

Excerpt from Pope John Paul II's homily delivered at a ceremony in St. Peter's Basilica on February 19, when he beatified 99 victims of the Reign of Terror during the French Revolution. **The New York Times**, February 20, 1984.

## AUSTRALIAN EXPELLED

An Australian visitor was recently expelled from Russian-occupied Latvia, after he discovered a listening device in his hotel room. The Australian, who asked us not to publish his name, was on a conducted tour of the Baltic States, arranged by a Sydney travel agency.

On arrival in Riga, capital of Russian-occupied Latvia, the Australian tourist was accommodated in Hotel Latvija. Having previously read about bugging devices, he checked his room and found an unusually large number of wires coming out of the wireless set. He unscrewed the "radio" from its mountings, but was unable to put it back into place.

On the following morning, Soviet authorities told the Australian guest that his holiday was cancelled and put him on the next plane to Australia. No reason was given for the expulsion, and the balance of tour money was not refunded.

## Earliest Appearance in Historical Records

The word "Lithuania" crops up in historical records back in 1009 A.D. in the book *Chronicle of Quedlinburg*, written in Latin. It describes the martyrdom of St. Bruno of Querfurt (970-1009), a German Benedictine missionary killed somewhere in southwestern Lithuania while unsuccessfully trying to convert the pagan inhabitants to Christianity. That is the earliest known historical reference to the country called Lithuania (or "Litua," as the *Chronicle* put it). Of course, the name itself and the people it applies to are much older. For many centuries the Lithuanian nation lived in separate tribes each ruled by its own duke before the Lithuanian state was consolidated in the early 1200's. From that time on Lithuania, its military exploits, and its customs get mentioned with increasing frequency by a variety of sources.

(From *THE OBSERVER*, March, 1984)

## BOOKS ON LITHUANIAN HISTORY IN ENGLISH

**Land of Crosses**—The Struggle for Religious Freedom in Lithuania, 1939-1978, by Michael Bourdeaux. 325 pgs., soft cover. \$8.75 plus \$1.50 postage and handling charge. Obtainable at:

**LITHUANIAN DAYS PUBLISHERS**



His Holiness John Paul II greets a delegation of Lithuanians on the 500th anniversary of the death of St. Casimir.

*Popiežiūs sveikina L.V. atstovus, dalyvavusius šv. Kazimiero 500 m. sukakties minėjime Romoje.*



## GARBĖS PRENUMERATOS

Irena, A. Aižiniai, Chicago, IL  
Rasa Andrews, Vacaville, CA  
P. Aras, Santa Monica, CA  
V. F. Backus, San Gabriel, CA  
Ed. Balceris, Sta. Monica, CA  
Inž. Peter Beltran,  
L. Baltrėnas, Los Angeles, CA  
V. Barkus, Omaha, Nebraska  
V. Beleckas, Sunny Hills, FL  
John W. Bernotavicz  
Rev. A. Bertašius, El Paso, TX  
E. Bobelis, W. Hartford, CT  
Dr. K. C. Bobelis, St. Petersburg, FL  
Juozas Briedis, West Bloomfield, MI  
R. A. Bužėnas, Los Angeles, CA  
Inž. V. Čekanauskas, garbės konsulas,  
Los Angeles, CA  
R. Cibas, Sydney, Australia  
Rev. V. M. Cucuras, Providence, RI  
John Čiurionis, PA  
A. Daukantas, Santa Monica, CA  
Vysk. A. Deksnys, Vokietija  
Dr. A. M. Devenis, Long Beach, CA  
Inž. Algis Didžiulis, Bogota,  
Colombia  
A. Dičius, Santa Monica, CA  
Vincas Dovydaitis, San Clemente, CA  
Rev. A. Dranginis, Baltimore, MD  
P. Duda, Chicago, IL  
J. Dženkaitis, Glendale, CA  
East Cambridge Branch Library, MA  
A. Galdikas, Brentwood, CA  
P. Gauronskas, Santa Monica, CA  
Inž. Br. Galinis, Norwell, MA  
J. Girevičius, Ont., Canada  
P. Gruodis, Chicago, IL  
Paul Gyls, Olympia, WA  
Jakomas, J., Australija  
Inž. Algis Jonynas, Pacific  
Palisades, CA  
E. ir L. Jarašūnai, Santa  
Monica, CA  
A. Jakštas, Australija  
R. Janowska, Norristown, PA  
E. Jonušas, Omaha, Nebraska  
Dr. J. Jurgilas, Rancho Sta Fe, CA  
Dr. Šarūnas Karuža, Los Angeles, CA  
Kazys Karuža, Los Angeles, CA  
Dr. J. S. Kriaučiūnas, Putnam, CT  
Jonas Kutra, Sta. Monica, CA  
Mrs. Isab. Kirk, San Leandro, CA  
Dr. Alf. Kontvis, CA  
Msgr. J. Kučingis, Los Angeles, CA  
S. ir J. Kvečas, Santa Monica, CA  
C. A. Laucius, Chicago, IL  
L. Lengnikas, Hamilton, Canada  
J. Levickas, Palos Park, IL  
G.T. Levinskas, Creke Casur, MD  
M. Lietuvnikas, Orlando, FL  
K. Majauskas, Chicago, IL  
Dr. V. McCleris, Livonia, MI  
F. Masaitis, La Mirada, CA  
B. Maskeliūnas, Toronto, Canada  
Inž. Vacl. Mažeika, Park Ridge, IL  
Inž. A. ir L. Mažeikos, Marina  
del Rey, CA  
A. Mažulis, Santa Monica, CA  
A. Merkelis, Great Neck, NY  
Ign. Medziukas, Los Angeles, CA  
A. Mikalajūnas, Sta Monica, CA  
Dr. V. Mileris, Livonia, PA  
A. Milius, Santa Monica, CA  
A. Musteikis, Fallon, NE  
M.L. Namikai, M.D., Glendora, CA  
A. Naudžiūnas, Boston, MA

Kun. Th. Palis, Pittsburg, CA  
Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA  
Vladas ir Alfonsa Pažiūra, Agoura, CA  
F. Petrauskas, Syracuse, NY  
J. Petrikonis M.D., Woodbine, IA  
J. Petronis, Los Angeles, CA  
E. Pikelis, Chicago, IL  
P. Pranis, Vista, CA  
Rev. K. Pugevičius, Brooklyn, NY  
R. V. Prasčiūnas, Westhills, CA  
Rev. A. Račkauskas, Brooklyn, NY  
Inž. Juoz. Rasys, Cambridge, MA  
Rev. Dr. P. Ragažinskas, Central, NM  
G. W. Radvenis, 1326 McCollum St.,  
Los Angeles, CA  
Kun. V. Radvina, Clover Valley, CA  
Rev. A. L. Rubšys, Manhattan, NY  
A. Rugys, Lantana, FL  
V. Raulinaitis, M.D., Santa  
Monica, CA  
K. R. Razauskas, Dearborn Heights, MI  
J. V. Roland, San Francisco, CA  
Kun. Paul Sabulis, Waterbury, CT  
O. C. Šadeika, Farmington Hills, MI  
J. B. Sabal, Cleveland, OH  
M. Šarauskas, Winnipeg, Canada  
Wm. R. Savage, Reno, NV  
M. R. Shalins, Woodhaven, NY  
A. Sinkys, Santa Monica, CA  
E. ir J. Sinkiai, Santa Monica, CA  
Dr. J. Skirgaudas, La Jolla, CA  
Dr. V. Skirgaila, Rancho Palos  
Verdes, CA  
Frank ir Nancy Speecher, Los Angeles,  
CA  
Dr. Paul Švarcas, Mascoutah, IL  
Rev. E. Statkus, Grand Rapids, MI  
Dr. D. Surantas, Rockford, IL  
J. Švedas, Cicero, IL  
Inž. J. Talandis  
V. Tamošiūnas, Detroit, MI  
B. Tiskus, Collinsville, IL  
K. Trečiokas, NJ  
J. Truškauskas, Los Angeles, CA  
Rev. I. Urbonas, Gary, IN  
V. Urbonas, St. Petersburg  
Beach, FL  
A. Uždavins, Canton, MI  
Inž. V. Vidugiris, Palos Verdes, CA  
V. Urbaitis, Mayfield Heights, OH  
A. Vakselis, Richmond Hills, NY  
Dr. J. K. Valiūnas, New Rochelle, NY  
Juozas Vitėnas, Washington, D.C.

★

## AUKOS

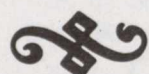
**Aukos po \$25—**  
J. Agurkis

**Aukos po \$20—**  
P. Šimkus, a.a. A. Liudžiuvienės  
prisiminimui

**Aukos po \$10—**  
Ramūnas Bužėnas

**Aukos po \$5—**  
J. Juodis, N.Y.; Olga Spirauskas  
Labai ačiū už parėmimą L.D.  
žurnalo.

—A. Skirius, leidėjas



## O N A

### VYTAUTO BELIAJAUS

novelių rinkinys

Novelės vaizduoja Lietuvos kaimo gyvenimą I-jo pasaulinio karo metu.  
Novelių knyga buvo labai šiltai sutikta lietuvių ir amerikonių kritikų.

*Knyga parašyta angliškai, kainuoja 5 dol. Užsisakyti pas:*  
**V. F. Beliajus, P.O. Box 1226, Denver, CO 80201**

### PRAŠOME!

**Pagal savo išgalę aukoti TAUTOS FONĐUI**

savo uždaviniais vykdyti **Lietuvos Laisvės Išdūi**—laisvajai Lietuvai  
padėti atsistatyti, 6-šiomis kalbomis ELTOS informacijoms leisti, ra-  
dijo transliacijoms į okupuotą Lietuvą finansuoti ir politiniams kali-  
niams gelbėti.

Nepamirškite tam tikrą procentą ir savo testamente įrašyti:

**Non-profit, Tax Exempt Corporation**  
**LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION**  
**P.O. Box 21073, Woodhaven, NY 11421**



**Simon Travel**  
nauju pavadinimu

**AUDRA TRAVEL**  
kviečia keliauti kartu

**11 DIENŲ LIETUVOJE!!!**

Gegužės 15

Rugsėjo 4

**13 DIENŲ SU GIMINĖMIS!!!**

Gegužės 21  
Gegužės 29  
Birželio 27

Liepos 4  
Liepos 12  
Liepos 26

Rugpiūčio 9  
Spalio 2  
Gruodžio 19

**VIENOS SAVAITĖS**

Gegužės 21  
Liepos 10

Rugsėjo 10  
Spalio 2

*Skridimai numatyti patogiomis prancūzų ir suomių oro linijomis.  
Kelionės lydimos patyrusių palydovų.*

**Mūsų įstaigoje jūs gausite geriausią patarnavimą:**

- sutvarkant dokumentus iškvietimams
- nuperkant automobilius, kooperatinius butus bei kitas dovanas giminėms Lietuvoje
- tarpininkaujant bei suteikiant ypač gerą finansinę paramą, greitą ir labai naudingą giminėms Lietuvoje palikimų sutvarkymą.

**Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas**

Smulkesnių žinių teiraukitės nauju adresu:  
**1576 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1A4**  
(Priešais Lietuvių namus)

**Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060**  
**Telex 06-986766 TOR**

Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872  
**Savininkė — Audronė Našlėnaitė-Simon**



**LIETUVIŲ DIENOS**  
Žurnalo ir knygų  
**PLATINTOJAI**

J. A. V-se

Brooklyn, N.Y. — "Darbininko" adm-ja  
So Boston, Mass. — S. Minkus  
Chicago, Illinois — Balys Brazdžionis  
"Gifts International," "Parama"  
"Marginal"  
Cleveland, Ohio — J. Zilionis  
Detroit, Mich. — St. Anthony's Parish  
Library  
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas  
Putnam, Conn. — Immaculate Conception  
Convent  
Rochester, N.Y. — A. Sabalis  
Waterbury, Conn. — "Spauda"  
Woodhaven, N.Y. — "Romuva"

**AUSTRALIJOJE**

Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius  
Melbourne-St. Kilda — F. Sodaitis  
Glen Osmond, S. A.  
Mirren, S.A. — J. Rupinskas

**KANADOJE**

London, Ont. — A. Puteris  
Toronto, Ont. — V. Aušrotas, A. Kuolas,  
St. Prapas  
Montreal, Que. — P. Rudinskas (Parish  
Library)

**AMERIKOS BALSAS**  
(VOICE OF AMERICA)

Rytinė laida 6 val. 15 min. ryto Lietuvos  
laiku (10:15 vakaro Vašingtone) 31, 38, 42 ir  
49 metrų bangomis.  
Pirmoji vakarinė laida 18 val, vakaro Lietuvos  
laiku (10 val ryto Vašingtone) 20, 25 ir 31  
metrų bangomis.  
Antroji vakarinė laida 20 val. vakaro Lietuvos  
laiku (12 val. vidurdienį Vašingtone) 14, 15,  
20 ir 25 metrų bangomis.  
Šie laikai vasaros metu. Žiemos metu tiek  
Lietuvoje, tiek Vašingtone reikia laikrodį at-  
sukti vieną valandą.

VOICE OF AMERICA  
Lithuanian Service  
Washington, D.C. 20547

**THE BATTLE OF GRUNWALD**

Liberal English translation with prologue and  
epilogue by J. J. Bielskis. From the adapted  
version of the original in Russian by Ivan K.  
Sokolnikov. An historical novel of the Battle  
in 1410 with the Teutonic Knights. 160 pp.  
and XXXI footnotes. Los Angeles, 1963.  
Price—\$3.00 Hard Cover \$4.00  
plus \$1.00 postage

**LIETUVIŲ DIENOS**  
4364 Sunset Blvd.  
Los Angeles, CA 90029  
(213) 664-2919

**LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMOS**

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

**LOS ANGELES, CALIF.**

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIOJAS  
LITHUANIAN MELODIES  
Stoties KTYM, banga 1460 AM  
Šeštadieniais 12:30-1:00 p.p.

Kleiva Rūta Vidžiūnienė, pirmininkė

Programų Koordinatorius  
HENRIKAS BAJALIS  
207 N. Windsor Blvd.  
Los Angeles, CA 90004  
Tel.: (213) 467-6467

**BALTIMORE, MD.**

"RADIO PROGRAMA LIETUVIAMS"  
Girdima sekmadienio popietėmis 3:15-4:00  
WBMD—740 Kilocycles  
Šios programos vedėjai:  
Albert J. Juškus—4515 Wilmslow Rd.  
Baltimore, MD 21210 Tel. 366-4515  
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.  
Baltimore, MD 21227 Tel.: 242-1779

**BOSTON, MASS.**

LIETUVIŲ RADIOJO KORP. PROGRAMA  
Seniausia liet. radijo programa Naujoje  
Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.  
vedama Stepono ir Valentino Minkų  
girdima sekmadieniais 8:00 iki 8:45 ryto  
Boston, Mass.—WLYN—1360 bangos AM  
programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika,  
dainos ir Magdūtės pasaka.  
Taipgi pas mus gaunamas "L.D." žurnalas,  
ir didelis pasirinkimas lietuviškų knygų,  
plokštelių ir lietuviškų suvenyrų.  
502 E. Broadway, So. Boston, MA 02127  
Telefonas: 268-0489

Lietuvių Radijo Valanda  
LAISVĖS VARPAS

Sekmadieniais  
9:10-10:00 ryto iš WCAV-FM 98  
12:10-1:00 val. 1460 AM iš WBET  
Petras Viščinis, vedėjas  
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402  
Telefonas: (617) 586-7209

**CHICAGO, ILL.**

Sophie Barcus Radijo Šeima  
7 Programos savaitėje  
šeštadieniais ir sekmadieniais nuo  
8:30 val ryto iki 9:30 val. ryto  
Visos programos iš WOPA 1490 kc AM  
Programos vedėja Aldona Daukus-Barcus  
Transliuojama iš nuosavos studijos  
WOPA, 1490 AM banga  
7159 S. Maplewood, Chicago, IL 60629  
Tel.: 778-1543

**LIETUVOS AIDAI**

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio  
8:30 val vakaro  
Visos laidos iš tos pačios stoties  
WCEV 1450 AM banga  
Veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ  
2646 W. 71st St., Chicago, IL 60629  
Phone: 778-5374

**ST. PETERSBURG, FLA.**

"Lietuvos Aidų programa  
kas šeštadienį 12:30 p.p.  
11110 AM banga, WTIS stotis  
veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ  
Rašyti: 2646 W. 71 St., Chicago, IL 60629  
Telefonas (312) 778-5374  
Atstovas St. Petersburg—K. Kleiva  
Tel.: 360-1479

**CLEVELAND, OHIO**

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMA  
TĖVYNĖS GARSAI

Isteigta 1949

Girdima sekmadieniais 8-9 val. ryto  
WZZP, FM 106.5 m  
Vedėjas—Juozas Stempužis

4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121  
Telefonas: (216) 382-9268

**DETROIT, MICH.**

Lietuviškas Balsas—Lithuanian Voice  
WCAR—1090 BANGA LIVONIA  
Sekmadieniais 8:30 iki 9:00 val. ryto  
Visais programos reikalais kreiptis:  
KAZYS GOGELIS  
13436 Garfield, Detroit, MI 48239  
Telef.: 535-6683

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIOJO VALANDA  
1011 W. Huron, Pontiac, MI 48054  
WPON—1460 AM

Pirmadienį ir trečiadienį nuo 2 iki 3 p.p.  
Penktadienį nuo 6-7 val. vak.

Programos ved. Algis Zapareckas  
Bendradarbiai: Ant. Zaprackas, Algis  
Lapšys, Edv. Skiotys, Violeta Abariūtė  
4120 Yorba Linda Dr., Royal Oak, MI 48072  
Tel.: 549-1982

**HARTFORD, CONN.**

"TĖVYNĖS GARSAI"  
Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė  
WRYM—840 AM  
Kiekvieną sek. 4:30-5:30 val. p.p.  
Programos vedėjas A. Dragūnevičius

Pranešėjai:  
Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir  
Longinas Kapeckas

273 Victoria Rd., Hartford, CT 06114  
Telefonas: CH 9-4502

**NEW YORK - NEW JERSEY**

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ radijo valanda  
girdima kas penkt. iš WEVD stoties  
New Yorke, nuo 10-11 v.v. 97.9 FM banga  
Taip pat klausykite "Music of Lithuania"  
programos kas sek. nuo 2:05 iki 3:00  
val. p.p. iš Seton Hall Universiteto stoties  
89.5 FM — banga

Direktorius — Dr. Jokubas J. Stukas

234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060  
Tel.: (201) 753-5636

**"LAISVĖS ŽIBURYS"**

Girdima kiekvieną sekmadienį nuo 9 iki  
10 v. ryto iš WHBI stoties 105.9 FM banga

ROMAS KEZYS

917-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364  
Telefonas: (212) 229-9134

**PITTSBURGH, PA.**

The First Lithuanian Radio Program in  
Pittsburgh, Pennsylvania

Pittsburgh, PA — WPIT—730 kc.  
sekmadieniais 12:30-1:00 p.m.

PROGRAMOS VEDĖJAI:  
Povilas ir Gertrude Dargiai  
Visais reikalais kreiptis:  
2040 Spring Hill Rd., Pittsburgh, PA 15243

**HOT SPRINGS, ARK.**

LIETUVIŠKA RADIOJO PROGRAMA  
"LEISKIT I TĖVYNĖ"  
Lithuanian Broadcasting SPA

Girdima sekmadieniais 7:00-7:30 val. ryte iš  
KXOW radijo stoties, 1420 AM banga.

vedėja ir pranešėja  
Salomėja Šmažienė

204 Hilltop Dr., Hot Springs, Ark. 71913  
Telefonas (501) 321-9641

**ROCHESTER, NEW YORK**

DAINOS AIDAS

Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto  
stotis WZZI-FM 91.5 mc

IŠLAIKO LIETUVIŲ RADIOJO KLUBAS

Klubo valdyba: Al Gečas, pirm., R. Kiršteinis,  
vicepirm., J. Krokytė, sekr., Rūta Ilgūnaitė,  
ižd., L. Laukaitienė, narė  
320 Duman St., Rochester, N.Y. 14621

**WATERBURY, CONN.**

Lietuvių Bendruomenės radijo valanda

"LIETUVOS PRISIMINIMAI"

Sekmadieniais nuo 8:00 iki 8:45 v. ryto  
WWCO — 1240 AM

Vedėjas: ANTANAS PALIULIS

33 Chipman St., Waterbury, CT 06708  
tel.: (203) 756-1874

**MONTREAL, CANADA**

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. 30 min.  
CFMB stotis — Banga 1410

Programos vedėjas L. Stankevičius

1053 Cr. Albanel, Duverney, P.Q., Canada  
Telefonas: 669-8834

**ROMA, ITALIJA**

ROMOS RADIOJAS

Transliuojamas kasdien nuo 20 val. 50 min.  
iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku  
41.15 ir 50.34 metrų bangomis

Vedėjas: Dr. J. Gailius  
Circonvallazione NOMENTANA 162

**VATIKANAS, ITALIJA**

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje  
Sekmad, rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku  
ir kiekv. vak. 20:15-20:30 Lietuvos laiku  
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų

Vedėjas: Kun. V. Kaziūnas

Adresas: Sezione Litwana, Stazione Radio  
CITTA DEL VATICANO

Prašome atnaujinti  
"Lietuvių Dienų" prenumeratą  
1984 metams

Prenumeratos kaina:  
JAV — \$20.00

Adresas:  
**LIETUVIŲ DIENOS**  
4364 Sunset Boulevard  
Los Angeles, CA 90029  
Telefonas (213) 664-2919





Šv. Kazimiero 500 m. mirties sukakties minėjimas šv. Juozapo katedroje, Hartford, Connecticut, kovo 4 d., 1984 m.

—Foto M. Lawrence